

Bu çalışma, Konya Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nün "İstihdamın Artırılmasında Girişimciliğin Rolüne İlişkin Fizibilite Çalışması Projesi" (TR52-18-TD/00010) kapsamında hazırlanmıştır. İçerik ile ilgili sorumluluk Konya Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'ne aittir ve Mevlana Kalkınma Ajansının görüşlerini yansıtmamaktadır.

İSTİHDAMIN ARTIRILMASINDA GİRİŞİMCİLİĞİN ROLÜ

(TR52-18-TD/00010)

KONYA ÇALIŞMA ve İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İSTİHDAMIN ARTIRILMASINDA GİRİŞİMCİLİĞİN ROLÜ

Hazırlayan

2018

TR52-18-TD/00010

KISALTMALAR

KOBİ	: Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
KOSGEB	: Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
KOMEK	: Konya Büyükşehir Belediyesi Meslek Edindirme Kursları
İŞKUR	: Türkiye İş Kurumu
OECD	: Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
Ar-Ge	: Araştırma ve Geliştirme
GEM	: Küresel Girişimcilik Endeksi
GİSEP	: Türkiye Girişimcilik Stratejisi ve Eylem Planı
AB	: Avrupa Birliği
SBA	: Avrupa Birliği Küçük İşletmeler Yasası
STK	: Sivil Toplum Kuruluşu
TEKMER	: Teknoloji Geliştirme Merkezi
TOBB	: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
AİP	: Aktif İşgücü Programları
ÜİS	: Ulusal İstihdam Stratejisi
MBRD	: Mesleki Bilgi, Rehberlik ve Danışmanlık Hizmetleri
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
AİPP	: Aktif İşgücü Piyasası Politikaları
IPA	: Avrupa Birliği Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı
TEB	: Türkiye Ekonomi Bankası
ILO	: Uluslararası Çalışma Örgütü
SIDA	: İsveç Uluslararası Kalkınma Ajansı
SBF	: Siyasal Bilgiler Fakültesi
SAÜ	: Sakarya Üniversitesi
İİBF	: İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
FMKD	: Faktör Maliyetiyle Katma Değer
yy	: Yüzyıl
vb	: Ve benzeri
a.g.e	: Adı geçen eser

İÇİNDEKİLER TABLOSU

ÖNSÖZ	1
KISALTMALAR	2
İÇİNDEKİLER TABLOSU	3
GRAFİKLER VE TABLOLAR.....	5
YÖNETİCİ ÖZETİ	6
EXECUTIVE SUMMARY.....	11
1 BİRİNCİ BÖLÜM.....	16
1.1 İŞGÜCÜ, İSTİHDAM, İŞSİZLİK.....	16
1.1.1 İşgücü.....	16
1.1.2 İstihdam.....	16
1.1.3 İşsizlik.....	17
2 İKİNCİ BÖLÜM.....	20
2.1 GİRİŞİMCİLİK.....	20
2.1.1 Girişim.....	20
2.1.2 Girişimci	20
2.1.3 Girişimcilik	24
2.1.4 Girişimcinin ve Girişimciliğin Önemi.....	25
2.2 TOPLUMSAL HAYAT VE GİRİŞİMCİLİK.....	26
2.2.1 Girişimcilik ve Ekonomi.....	27
2.2.2 Girişimcilik ve İstihdam.....	28
2.2.3 Türkiye’de Girişimcilik	29
2.2.4 Girişimcilere Sağlanan Destekler	32
2.2.5 Girişimcilik Konseyi.....	33
2.2.6 2015-2018 Türkiye Girişimcilik Stratejisi ve Eylem Planı	34
2.3 İŞKUR’UN GİRİŞİMCİLİK FAALİYETLERİ	37
2.3.1 Temel Politika ve Öncelikler	38
2.3.2 Aktif İşgücü Eğitimleri	43
2.3.3 Girişimcilik Eğitim Programları	44
2.3.4 Engellilere Yönelik Kendi İşini Kurma Hibe Desteği.....	44
2.3.5 Eski Hükümlülere Yönelik Kendi İşini Kurma Hibe Desteği.....	45
2.3.6 İşverenlere Yönelik Danışmanlık Hizmetleri	45
2.3.7 İŞKUR-Google İşbirliği	45
2.3.8 İstihdam Fuarı ve Kariyer Günleri.....	45
2.3.9 Kadın İşletmelerine Finansman ve Danışmanlık Desteği Programı	46

2.3.10	Kadınlar İçin Daha Çok ve İyi İşler: Türkiye’de İnsana Yakışır İş İçin Kadınların Güçlendirilmesi Projesi	46
2.3.11	Girişimcilik Eğitimi Programları “Kendi İşinizi Kurmanıza Yardımcı Olalım”	47
3	ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	49
3.1	İSTİHDAM POLİTİKASI OLARAK GİRİŞİMCİLİK	49
3.1.1	Girişimciliğin Avantajları	50
3.1.2	Girişimciliğin Dezavantajları	50
3.2	TÜRKİYE’DE HİBE VE TEŞVİK DESTEĞİ VEREN KURUM VE KURULUŞLAR.....	51
3.2.1	KOSGEB DESTEKLERİ	51
3.2.2	MALİYE BAKANLIĞI DESTEKLERİ	57
3.2.3	EKONOMİ BAKANLIĞI TEŞVİKLERİ	59
3.2.4	EXİMBANK KREDİLERİ	65
3.2.5	TÜRKİYE TEKNOLOJİ GELİŞTİRME VAKFI	66
4	SONUÇ VE ÖNERİLER.....	68
	FAYDALANILAN KAYNAKLAR.....	70

GRAFİKLER VE TABLOLAR

GRAFİK 1- Girişimcilik Eğitim Programından Yararlananlar Yıllar İtibariyle Türkiye

GRAFİK 2- Girişimcilik Eğitim Programından Yararlananlar Yıllar İtibariyle Konya

GRAFİK 3- Nüfus Artış Hızı Yıllar İtibariyle Türkiye

GRAFİK 4- İşgücüne Katılma Oranı Yıllar İtibariyle Türkiye

GRAFİK 5- İşsizlik Oranı Yıllar İtibariyle Türkiye

TABLO 1 - Kurs ve Programlardan Yararlanan Sayıları 2017 Türkiye

YÖNETİCİ ÖZETİ

Ülkelerin temel ekonomik amacı büyüme ve istihdam artışıdır. Bu artışın temel kaynağı olarak özel sektör görülmektedir. Rekabet gücü yüksek bir ekonomi oluşturulması, sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması ve özel sektörün gelişimi için ekonominin itici gücü olan küçük işletmelerin gelişme ve büyümelerinin desteklenmesi, rekabet güçlerinin artırılması ve uzun ömürlü olması gerekmektedir.

Ülkeler genellikle ekonomik büyümeyle kalkınır ancak her ekonomik büyüme beraberinde kalkınmayı getirmeyebilir. Dolayısıyla kalkınmanın amacı sadece ekonomik büyüme değildir. Kalkınma; insanların gelir getirici bir işte çalışarak yaşam kalitelerinin artırılmasıdır bir anlamda.

Türk Dil Kurumu'nun sözlüğüne göre kalkınma; "Durumunu düzeltmek, aşamalı bir biçimde gelişmek, ilerlemek" veya ekonomik manada "zenginleşmek" anlamlarına gelmektedir. Bununla birlikte kalkınmanın sürdürülebilir kılınması için benimsenen anlayışa göre; insan ve doğa arasında bir denge kurulmalı, doğal kaynaklara zarar vermeden, kaynakların bilinçli olarak tüketilmesini temin ederek, gelecek nesillerin ihtiyaçlarının karşılanmasına ve kalkınmasına imkân verecek şekilde bugünün ve geleceğin yaşamı birlikte planlanmalıdır. Bu açıdan sürdürülebilir kalkınma için kamu ve özel sektör karar alma süreçlerinde sosyal, ekonomik ve çevresel amaçlar ile hedeflerin entegrasyonunun dengeli bir şekilde ele alınması gerekmektedir.¹

Bu açıdan küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin ulusal ve uluslararası mevzuata uyum yeteneklerinin artırılması, sürdürülebilir kalkınma ve büyüme için özel olarak gayret sarf edilmesi gereken konulardan biridir. Ulusal düzeyde kalkınmanın ve aynı zamanda kurumsallaşmayı amaçlayan küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin en çok ihtiyaç duydukları hususlardan birisi de niteliği artırılmış beşeri sermayedir. Onuncu Kalkınma Planı'nda da beşeri sermayenin geliştirilmesi konusu, genç nüfusa sahip Türkiye açısından önümüzdeki dönem için bir fırsat olarak değerlendirilmiştir. 2023 yılında dünyanın en büyük ekonomileri arasında yer alma hedefine ulaşılabilmesi için, ülkemizde istihdamın artırılması ve işsizlikle mücadele edilmesi bakımından yeni kurulacak işletmelerin ve bu işletmeleri kuracak girişimcilerin desteklenmesi büyük önem taşımaktadır.²

Bu durum ayrıca her yıl işgücü piyasasına 1 milyondan fazla işgücünün katıldığı ülkemizde bir zorunluluktur.³

Girişimcilik faaliyetleri, doğrudan iş oluşturmak suretiyle istihdamı destekleyen önemli araçlardan biridir. Girişimciler kendilerinin yanı sıra başkalarını da işe alarak yeni istihdam imkânları oluşturmaktadır

Özellikle az gelişmiş bölgelerde girişimcilik faaliyetleri arttıkça yeni ve farklı sektörlerde işyerleri açılmakta olup bu durumda da toplumsal ve ekonomik uyumun güçlendirilmesi, aidiyet duygusunun artması ve ekonomik faaliyetlerin canlanması söz

¹ KOBİ Stratejisi ve Eylem Planı 2015-2018 Sayfa 60

² a.g.e. sayfa 60

³ TÜİK İşgücü İstatistikleri 2017

konusu olmaktadır. Ayrıca girişimcilik, işgücü piyasasında dışlanmayı önlemenin ve yoksulluğun üstesinden gelmenin alternatif bir yolu olarak da görülmektedir

İşgücü piyasasında işgücü talebi işgücü arzını karşılamaktan uzaksa veya işgücü arzı fazla ise; verilecek destekler ve yönlendirici nitelikteki bilgiler kendi işini kurmak isteyen girişimcileri cesaretlendirerek yeni istihdam alanları açılmasına imkân tanımaktadır. Böylece girişimcilik programları ile verilen destekler hem doğrudan hem de dolaylı olarak istihdamı etkilemektedir. Yeni girişimcilerin istihdam edeceği işgücüne devletin teşvik ve benzer uygulamaları istihdamı kalıcı hale getirebilmektedir. Böylece işgücünün çalışma hayatından kopmadığı, nispeten daha mutlu olduğu bir işgücü piyasası toplumsal hayatı da olumlu yönde etkileyerek mutlu insan mutlu toplum ilkesine de hizmet edecektir.

Aile ekonomisine katkı sağlamak isteyen ev hanımları, üniversiteden yeni mezun olmuş gençler ile mesleğini öğrendiği ustasından ayrılarak kendi işyerini kurmak isteyen sanatkarların; kısacası ilk kez işyeri sahibi olacakların doğru adımlar atması ve uzun ömürlü işyerlerine sahip olmaları istihdamın istikrarı açısından önemlidir.

Girişimcilik ülkelerin, ekonomilerini dışa bağımlılıktan kurtarmalarının, üretime dayalı olarak işleyen bir ekonomik yapı kurmalarının ve milli gelirlerini artırmalarının en önemli aracı olarak ortaya çıkmıştır. Ve yine girişimcilik; artan rekabet gücüyle değerlendirildiğinde, daha fazla mal ve hizmet üreterek ekonomik gelişme ve kalkınmayı etkileyebilmede çok etkin bir araç olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu yönüyle girişimcilik, 2023 hedeflerine koşarken ülkemizin olmazsa olmazlarından biridir.

Girişimcilik, oluşturduğu gelir ve bu gelirin dağılımına sağladığı katkı ile sosyal adaletin de önemli bir bileşenidir. Bu nedenlerle ekonomik beklentiler girişimciliğin desteklenmesini zorunlu kılmaktadır.⁴

Türkiye’de Girişimcilik Politika ve Programları 10 uncu Kalkınma Planı ile belirlenmiştir. Esnaf ve sanatkarların ağırlıklı olarak yer aldığı KOBİ’ler, çalışan sayısı bakımından toplam girişimlerin yüzde 99,9’unu, istihdamın yüzde 76’sını, katma değer yüzde 54’ünü, yatırımların yüzde 50’sini ve üretimin yüzde 56’sını oluşturmaktadır. 2012 yılı itibarıyla küçük ve orta büyüklükteki işletmeler, banka kredilerinin yüzde 25’ini kullanmakta olup ihracatın da yüzde 60’ını gerçekleştirmiştir.⁵

Onuncu Kalkınma Planının 33 numaralı Girişimcilik ve KOBİ’ler bölümünde temel amaç “Küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin rekabet güçlerinin artırılarak ekonomik büyümeye katkısının yükseltilmesi” olarak tanımlanmıştır. Bu kapsamda, öncelikle hızlı büyüyen veya büyüme potansiyeline sahip girişimler ile ürün, hizmet ve iş modeli açılarından yenilikçi küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin desteklenmesinin esas olduğu belirtilmektedir.

Ayrıca KOBİ Strateji ve Eylem Planı (2015-2018) ile küçük işletme ihtiyaçlarına duyarlı iş ortamında, KOBİ’lerin rekabet güçlerinin uluslararası düzeyde artırılması ve ülkemizin ekonomik büyümesinde KOBİ’lerin katkısının yükseltilmesi amaçlanmaktadır. Çünkü TÜİK

⁴ KOSGEB Girişimcilik Stratejisi ve Eylem Planı sayfa 44

⁵ Onuncu Kalkınma Planı sayfa 92

tarafından yapılan araştırmalarda 2013 yılı verilerine göre Türkiye’de, işletmelerin yüzde 99’u, 2014 yılı verilerine göre ise yüzde 99,8’i küçük ve orta büyüklükteki işletmelerden oluşmaktadır. Yine 2014 yılı verilerine göre, ücretle çalışanların yüzde 68,4 ‘  küçük ve orta büyüklükteki işletmelerde istihdam edilmektedir.

Genç neslin, lise ve  niversite   rencilerinin mezun olduktan sonra kendi işlerini kurmak üzere bilinçlendirilmesi ve yönlendirilmesi amacıyla 10 uncu Kalkınma Planında “Girişimcilik kültürü; eğitimin her kademesinde girişimciliğe yönelik örgün ve yaygın eğitim programları, girişimcilik eğitimlerinin niteliğinin artırılması, girişimci rol modellerinin tanıtılması ve ödüllendirilmesine yönelik uygulamalar yoluyla geliştirilecektir” ibaresi yer almaktadır.

Girişimcilik eğitim programlarının yapılması ile ilgili olarak Onuncu Kalkınma Planında “Girişimcilik ekosisteminde hizmet ve destek sağlayan tüm kurum ve kuruluşların kurumsal kapasiteleri ve işbirliği düzeyleri artırılacaktır. Kamu tüzel kişiliğine sahip meslek kuruluşları, ekonomiye katkılarını artırmak ve girişimciliği desteklemek üzere yeniden yapılandırılacaktır” denilmektedir.

Bu kapsamda Konya  alışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü olarak girişimcilik eğitim programları meslek odaları ve KOMEK ile işbirliği kapsamında gerçekleştirilmektedir.

Bireylerin, hayat boyu öğreniminde önemli bir unsur olan girişimcilik temel yetkinliğinin kazanılmasında eğitimin rolü çok büyük olduğundan gençlerde girişimcilik ruhunun kazandırılması ve girişimciliğin teşvik edilmesi için yaratıcılık, inovasyon ve girişimcilik konularının temel eğitimin içerisine yerleştirilmesi ve böylece girişimciliğin yaygınlaştırılması gerekmektedir.

Girişimcilik eğitimleri gençlerin; özgüvenli, yaratıcı, risk ve inisiyatif alabilen, diğer bir ifadeyle girişimcilik temel yetkinliklerine sahip olan, bu bireylerin işverenler tarafından tercih edilebilirliğini arttıran, yenilikçi yeni işletmelerin kurulmasını, girişimcilerin toplumdaki ve ekonomideki rolünün arttırılmasını sağlayacak bir yapıda olmalıdır. Milli Eğitim Bakanlığının Stratejik Planında (2010-2014) ilk ve orta   retim okulları girişimcilik kapsamına alınarak, bu okullarda girişimcilik odaklı projeler yürütülmüştür. ⁶

Girişimcilik programları; kendi işini kurma, mevcut işletmesini geliştirme ve mikro iş geliştirme yardımları gibi farklı şekillerde yürütülmekte olup, bu programlar sonuç itibariyle istihdam oluşturmaktadır.

Aktif iş c  piyasası politikalarının temel uygulayıcısı olan İşKUR, faaliyet gösterdiği alanları genişleterek toplumun daha büyük kesimine hizmet götürmek amacıyla 2009 yılında, girişimci olmayı düşünen kişilere girişimcilik eğitimleri vermeye başlamıştır. ⁷

Girişimcilik eğitim programlarının temel amacını, İşKUR’a kayıtlı olanların kendi işlerini kurmalarına ve geliştirmelerine yardımcı olmak ve KOSGEB tarafından verilen “Yeni Girişimci Deste ine” başvurarak bu destekten yararlanmalarını sağlamak oluşturmaktadır.

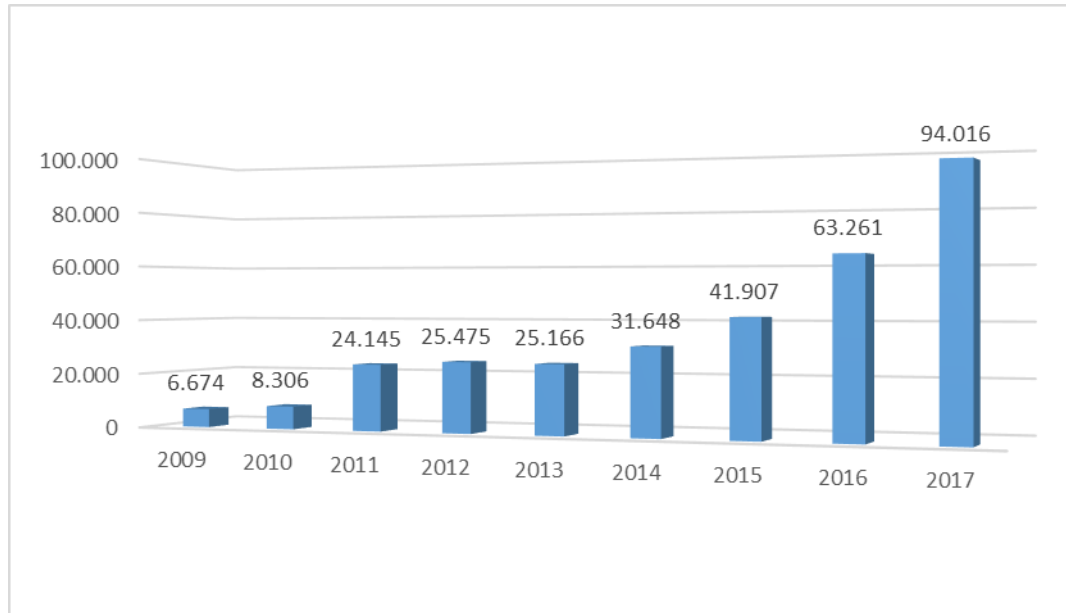
⁶ KOSGEB Girişimciliği Geliştirmeye Yönelik Programlar sayfa 47

⁷ İşKUR, 2011 Faaliyet Raporu: 26

Girişimcilik eğitimleri ile girişimci adaylarına kendi iş fikirlerine ilişkin olarak iş planı hazırlama ve uygulamaya yönelik gerekli bilgi ve deneyim kazandırılmaya çalışılmakta ve böylece kişilerin işletme kurma fikrinin olgunlaşması sağlanmaktadır. Danışmanlık, eğitim, proje hazırlama ve gerçekleştirme gibi aşamaları içeren bir çalışma olan girişimcilik eğitim programları kapsamında İŞKUR girişimci adaylarına programa katılmadan önce danışmanlık hizmeti vermektedir.

2009 yılı itibarıyla uygulanmaya başlanan girişimcilik eğitim programlarından söz konusu yıl itibarıyla Türkiye genelinde; 6.674, 2010 yılında 8.306 kişi, 2011 yılında 24.145 kişi, 2012 yılında 25.475 kişi ve 2013 yılında 25.166 kişi, 2014 yılında 31.648 kişi, 2015 yılında 41.907 kişi, 2016 yılında 63.261 kişi ve 2017 yılında 94.016 kişi yararlanmıştır. Böylece 2009 yılı temel alındığında girişimcilik eğitim programına katılımın yaklaşık 14 kat arttığı görülmektedir.⁸

GRAFİK 1- Girişimcilik Eğitim Programından Yararlananlar Yıllar İtibarıyla Türkiye

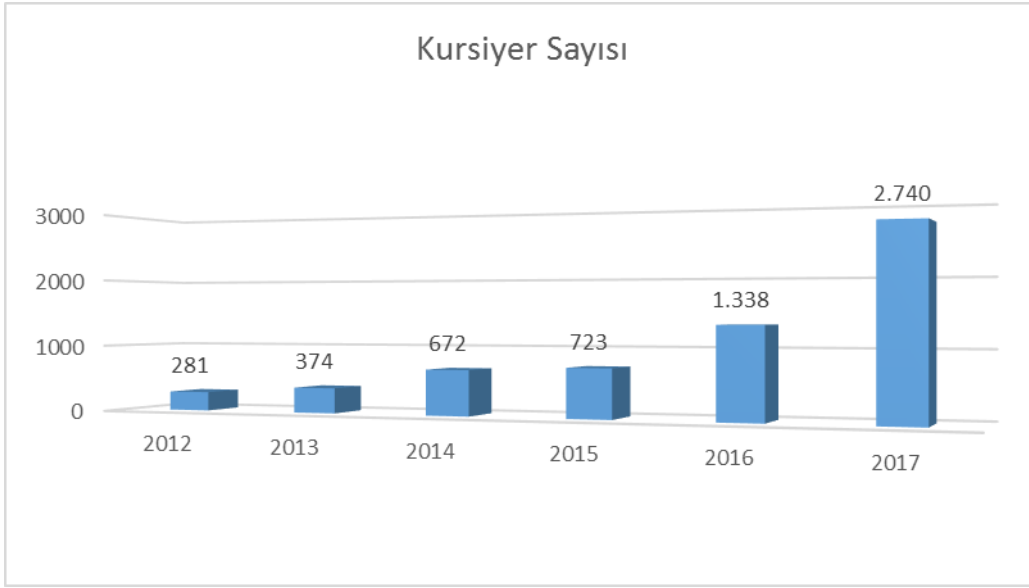
Kaynak: www.iskur.gov.tr

Girişimcilik programlarını Konya ili özelinde mercek altında aldığımızda ise 2012 yılında 281 kişinin, 2013 yılında 374 kişinin, 2014 yılında 672 kişinin, 2015 yılında 723 kişinin, 2016 yılında 1.338 kişinin ve 2017 yılında 2.740 kişinin girişimcilik eğitim programına katılarak sertifika aldığı görülmektedir.⁹

⁸ İŞKUR Faaliyet Raporları

⁹ www.iskur.gov.tr istatistik verileri

GRAFİK 2- Girişimcilik Eğitim Programından Yararlananlar Yıllar İtibarıyla Konya

Kaynak: www.iskur.gov.tr

İŞKUR tarafından düzenlenen girişimcilik eğitim programlarından; İŞKUR'a kayıtlı, 18 yaşını tamamlamış, girişimcilik eğitim programında aynı modülden daha önce yararlanmamış olanlar yararlanabilmektedir. Ayrıca tarımsal faaliyette bulunanlar ile isteğe bağlı sigortalı sayılanlar, sosyal yardım, özürlü maaşı ile dul ve yetim aylığı alanlar da girişimcilik eğitim programlarından yararlanabilmektedirler

Temel seviye girişimcilik eğitimi, sınıf içi eğitim ve atölye çalışmalarından oluşmakta olup en az 32 saat sürmektedir. Ayrıca eğitim süresince katılımcıya cep harçlığı ödenmekte olup iş kazası ve meslek hastalığı sigortası primi ile genel sağlık sigortası prim giderleri İŞKUR tarafından karşılanmaktadır. Kursu başarıyla tamamlayanlara sertifika verilmektedir.

EXECUTIVE SUMMARY

The purpose of growth and increased employment in the countries main economic. Private sector is seen as the main source of this increase. For the creation of a competitive economy, the promotion of sustainable development and the development of the private sector, it is necessary for the economy to drive development and growth of small businesses, to increase competitiveness, to sell their produce and to be long-lasting.

Countries grow economically, but every economic growth may not bring about development. So the aim of development is not just economic growth. Development; it is in a sense that people increase their quality of life by working in an income-generating work.

Development according to the Turkish Language Association's dictionary; It means "to correct the situation, to progress in a gradual way, to progress" or to "enrich" in economic terms. However, according to the understanding adopted to make sustainable development sustainable, a balance must be established between man and nature, the life of today and tomorrow must be planned together in such a way that the needs of future generations can be met and developed, ensuring conscious consumption of resources without harming natural resources. In this respect, social and economic and environmental objectives and targets must be integrated and balanced in the public and private sector decision-making processes for sustainable development.¹⁰

In this respect, increasing the ability of small and medium-sized enterprises to adapt to national and international legislation is one of the issues that must be exerted especially for sustainable development and growth. One of the most important requirements of development at the national level and one of the most needed needs of small and medium-sized enterprises aiming at institutionalization at the same time is the increased human capital. 10. The issue of the development of human capital in the Development Plan for the next period Turkey has a young population, is regarded as an opportunity. In order to reach the goal of becoming one of the biggest economies in the world in 2023, it is very important to support newly established enterprises and entrepreneurs who will establish these enterprises in terms of increasing employment in our country and fighting with unemployment.¹¹

This is also a necessity in our country where more than 1 billion labor force participates in the labor market each year¹²

Entrepreneurship programs are one of the important means of promoting employment through creating open jobs. Entrepreneurs provide employment opportunities not only for themselves but also for others.

As the entrepreneurship increases, especially in backward regions, new and different sectors open up new businesses, social and economic harmony is strengthened, sense of belonging increases and economic activities revive. Entrepreneurship can also be seen as an

¹⁰ SME Strategy and Action Plan 2015-2018

¹¹ ibid

¹² TURKSTAT Labor Force Statistics 2017

alternative way of preventing exclusion from the labor market and coming from the top of the poverty line.

If the demand for labor in the labor market is remote from the supply of labor demand, or if the labor supply is high, supportive and informative information will encourage entrepreneurs who want to establish their own business, thereby opening new employment areas. Thus, support provided by entrepreneurship programs affects both directly and indirectly employment. In addition to new entrepreneurs, financial support from the state to the workforce to be employed can make employment permanent. Thus, a labor market where the workforce does not break away from work, is happier, affects the social life in a positive way, and happy people serve the happy society.

The housewives who want to contribute to the family economy, the young people who have graduated from university, and the artisans who want to set up their own workplace by leaving the profession, For entrepreneurship programs and for the first time to be business owners, taking the right steps and the longevity of the workplace are important for the stability of employment.

Entrepreneurship has emerged as the most important means by which countries save their economies from external dependence, build an economic structure that operates on a production basis and increase their national income. Entrepreneurship; is a very effective tool when it can evaluate economic development and development by producing more goods and services and is evaluated with increasing competition power. In this respect, entrepreneurship is a must in the future of our country while running towards the goals of 2023.

Entrepreneurship is an important component of social justice with the contribution it provides to income and income distribution. In addition, entrepreneurship creates many economic benefits by contributing to the formation of new jobs, employment, innovation, productivity and growth. For this reason, economic expectations make it necessary to support entrepreneurship.¹³

Entrepreneurship Policy and Programs in Turkey are determined by the 10th Development Plan. SMEs, where tradesmen and craftsmen are mainly involved, account for 99.9% of total enterprises, 76% of employment, 54% of value added, 50% of investments and 56% of production in terms of number of employees. As of 2012, small and medium-sized enterprises have used 25 per cent of bank loans and have realized 60 per cent of exports.¹⁴

The main objective in the section entitled Entrepreneurship and SMEs is defined as "raising the contribution of small and medium-sized enterprises to economic growth by increasing their competitiveness". In this context, it is stated that it is essential to support innovative small and medium-sized enterprises from the perspective of products, services and business models and initiatives having a rapid growth or growth potential.

¹³ KOSGEB Entrepreneurship Strategy and Action Plan

¹⁴ 10th Development Plan

In addition, with the SME Strategy and Action Plan (2015-2018), it is aimed to increase the competitiveness of SMEs at international level and to increase the contribution of SMEs in the economic growth of our country, in a business environment sensitive to small business needs. Because the survey conducted by the Turkey Statistical institutions in Turkey, according to data from 2013, 99% of the company, according to data from 2014, while 99.8% is made up of small- and medium-sized. Again, according to the data for 2014, 68.4% of wage earners are employed in small and medium sized enterprises.

Entrepreneurship culture in the 10th Development Plan for younger generation, high school and university students to be conscious and guided to establish their own business after graduation; at every level of education, will be developed through formal and non-formal education programs for entrepreneurship, increasing the quality of entrepreneurship training, introducing entrepreneurial role models and rewarding applications.

Regarding the implementation of the Entrepreneurship Training Programs, the institutional capacities and cooperation levels of all institutions and organizations providing services and support in the Entrepreneurship ecosystem will be increased in the 10th Development Plan. Professional organizations with public legal personality are said to be restructured in order to increase the contribution of the economy and to support entrepreneurship. As Konya Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü, entrepreneurship-training programs are carried out in cooperation with profession chambers and KOMEK.

The importance of creativity, innovation and entrepreneurship in education should be an important goal in the youth with the spirit of entrepreneurship and the importance of encouraging the perspective. The role of educating individuals in acquiring basic competence in entrepreneurship, an important element of lifelong learning, is huge.

In this framework entrepreneurship education is aimed at young people; in other words, to increase the preference of entrepreneurial individuals by employers, to establish innovative new businesses, to increase the role of entrepreneurs in the society and in the economy, in other words, to have these entrepreneurship basic competence, in other words, to be self-confident, creative, risk and initiative. In the Strategic Plan of the Ministry of National Education (2010-2014) primary and secondary schools were included and projects focused on entrepreneurship were carried out in these schools.¹⁵

Entrepreneurship programs are conducted in different ways, such as self-employment, current business development and micro business development aids. But these programs ultimately create employment. Entrepreneurship programs are a step-by-step process including consulting, training, project preparation and realization. İŞKUR provides advisory services to entrepreneur candidates before joining the program.

İŞKUR, the basic implementer of active labor market policies, started to give entrepreneurship trainings to those who are considering becoming entrepreneurs in 2009 in

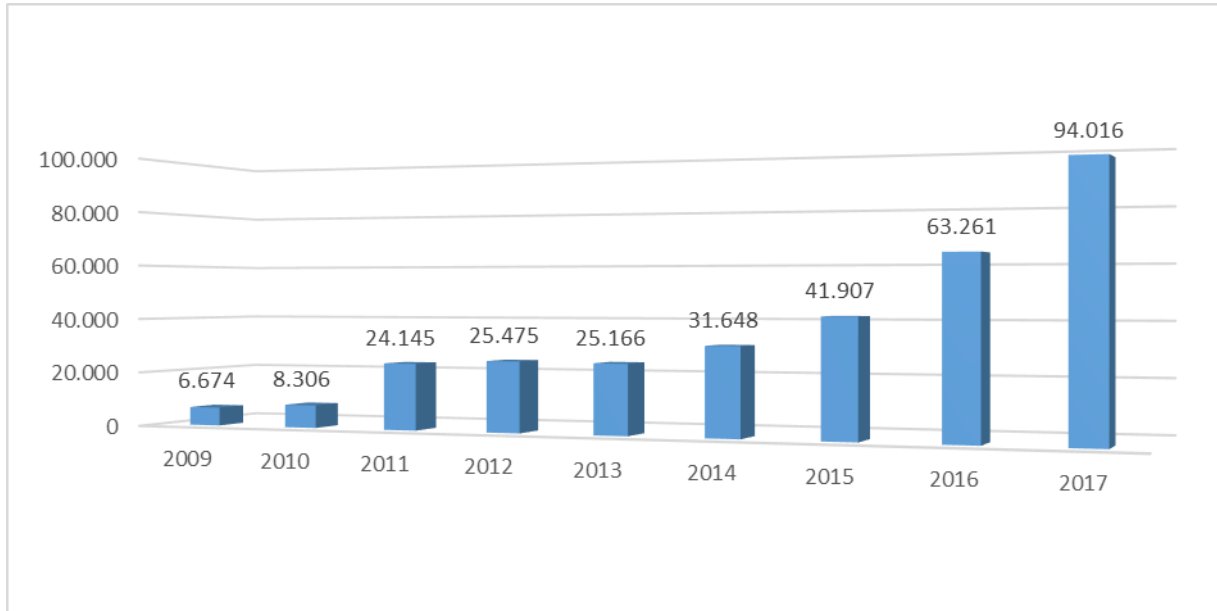
¹⁵ Programs for Developing KOSGEB Entrepreneurship

order to expand the fields in which they operate and to serve the larger segment of the society ¹⁶.

The main purpose of the Entrepreneurship Training Programs is to help those who are enrolled in İŞKUR to establish and improve their own business and to benefit from this support by applying to KOSGEB New Entrepreneur Support. Training programs and entrepreneur candidates are given the necessary knowledge and experience to prepare and implement a business plan in relation to their own business ideas so that the idea of establishing a business is maturing.

As the year comes from entrepreneurship training programs being implemented by the year 2010 in Turkey; 8.306 people, 24.145 people in 2011, 25.475 people in 2012, 25.166 people in 2013, 31.648 people in 2014, 41.907 people in 2015, 63.261 people in 2016 and 94.016 people in 2017. Thus, participation in the entrepreneurship-training program has increased about 11 times, if we take 2010 as the base .¹⁷

GRAPHİC 1- Beneficiaries of the Entrepreneurship Training Program Annual Turkey

Source: www.iskur.gov.tr

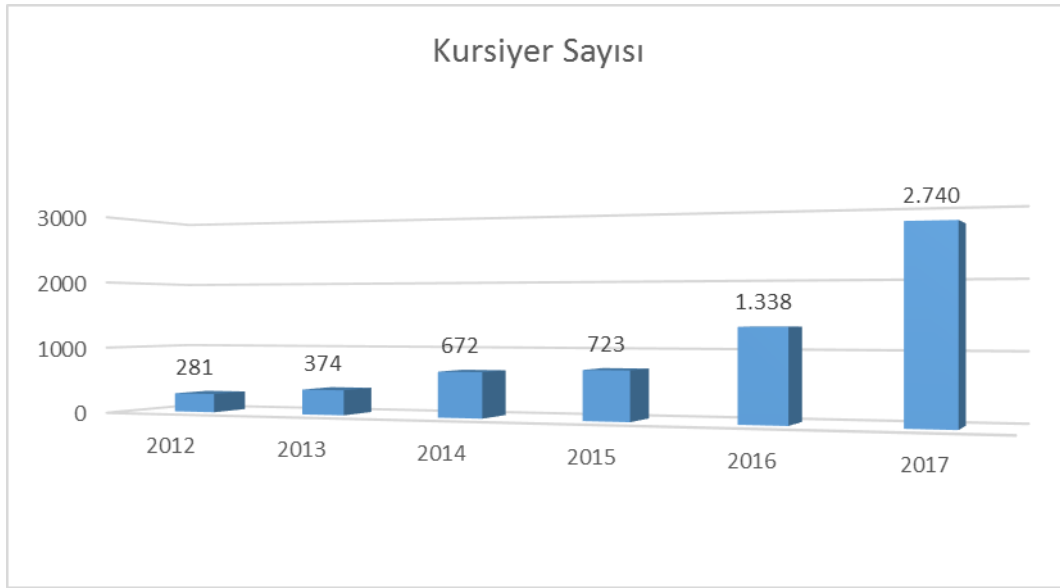
Konya Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü received 281 people in 2012, 374 in 2013, 672 in 2014, 723 in 2015, 1.338 in 2016 and 2.740 in 2017 and received certification in the entrepreneurship-training program. ¹⁸

¹⁶ İŞKUR Activity Reports, 2011: page 26

¹⁷ İŞKUR Activity Reports

¹⁸ www.iskur.gov.tr statistical data

GRAPHİC 2- Beneficiaries of the Entrepreneurship Training Program Annual Konya

Source: www.iskur.gov.tr

Entrepreneurship training programs organized by our institution, those who are registered to our institution, have completed 18 years of age and have not benefited from the same modus in the entrepreneurship training program can benefit. In addition, those who are engaged in agricultural activities and those who are deemed insured, social assistance, disability pension and widows and orphan pensioners can also benefit from entrepreneurship training programs.

The basic level consists of entrepreneurship training, in-class training and workshops and lasts at least 32 hours. In addition, during the training period pocket money is paid to the participants, Work Accident and Occupational Disease Insurance Premium and General Health Insurance Premium Expenses are covered. Those who successfully complete the course are awarded a certificate.

1 BİRİNCİ BÖLÜM

1.1 İŞGÜCÜ, İSTİHDAM, İŞSİZLİK

1.1.1 İşgücü

İşgücü kavramı, farklı kaynaklarda birbirine yakın şekilde tanımlanmıştır. Kuvvet Lordoğlu'na göre; İşgücü, toplumda çalışma yaşında olan (15 - 64), çalışma arzusu ve çalışma gücüne sahip olan insanları kapsayan bir kavramdır. Gül Ergün'e göre işgücü, 0 - 14 yaş ve 65+ yaş grubundaki kişiler faal olmayan nüfus olarak adlandırılmaktadır. Toplam nüfustan, faal olmayan nüfus çıkartıldığı zaman, faal nüfusa ulaşılmaktadır. Bu manasıyla işgücü, faal nüfus ile aynı anlama gelmektedir.¹⁹

TÜİK'e göre ise işgücü, Referans dönemi içinde ekonomik mal ve hizmetlerin üretimi için emek arzında bulunan çalışma çağındaki nüfusu kapsar. İşgücü, istihdamda olanlar ile işsizlerin toplamı olarak ifade edilmektedir.

İşgücü = istihdam edilenler + işsizler

1.1.2 İstihdam

Açık işler, iş arayan, işveren hizmetleri, aktif işgücü programları, milli istihdam seferberliği kapsamındaki teşvikler gibi çalışmaların nihai amacı istihdamı artırarak işsizliği azaltmaktır. Bu nedenle istihdam kavramı üzerinde durulması elzemdir.

İstihdam, Türk Dil Kurumu sözlüğünde bir görevde, bir işte kullanma olarak tanımlanmıştır.

Ücretli, maaşlı, yevmiyeli, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişiler işbaşında olanlar,

İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar işbaşında olmayanlar, olarak tanımlanmaktadır.²⁰

TÜİK'e göre istihdam edilen nüfus; İşbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus olarak ifade edilmektedir.

Bir ekonomik kavram olarak istihdam; kısaca üretim faktörlerinin üretim sürecinde kazanç elde etmek amacıyla çalışması ya da çalıştırılması olarak tanımlanabilir. Bir ülkenin ürettiği toplam mal ve hizmet miktarı yani milli geliri ile o ülkenin işe başlatıp çalıştırabildiği üretim faktörlerinin sayısı arasında doğru orantılı bir ilişki vardır. Dar anlamda istihdam, işçilerin çalışmasıdır. Çalışmak gücünde ve arzusunda olan kişilerin ücret karşılığında hizmetlerinden yararlanılmasıdır.²¹

¹⁹ Aktaran: Dirik, 2016: sayfa 4

²⁰ www.tuik.gov.tr, Hane halkı İşgücü Araştırması Mikro Veri Seti, 2011

²¹ Aktaran: Yıldız, 2010: sayfa 7

Tam istihdam, üretim faktörlerinden emeğin tamamının süreçte yer alması; yani cari ücret düzeyinde, çalışmak isteyen herkesin iş bulabilmesidir. Bu durumda emek piyasasında arz ve talebin birbirine eşitliği söz konusudur. Cari ücret düzeyinde çalışmak istediği halde çalışamayanlar işsizlik olgusunu oluştururken, çalışma hayatının şartları –çalışma koşulları, iş güvenliği, mesleki gereklilikler vb. tam istihdam olgusunun gerçekleşmesini güçleştirmektedir.

Eksik istihdam kavramından ekonomide tüm kaynakların üretim sürecine sokulamaması anlaşılmaktadır. Mevcut sermaye, işgücünün tümünü istihdam edecek durumda olmadığında, gelişmekte olan ülkelerdeki üretim düzeyi sadece kıt olan sermayenin tam kapasitede kullanılması neticesinde elde edilen eksik istihdama işaret etmektedir. Eksik istidam durumunda bireyin nitelikleri, yaptığı işin gerektirdiğinden daha fazladır ve genellikle birey gönülsüz olarak veya hak ettiğinden daha düşük ücrette çalışmaktadır.²²

Eksik istihdam durumunda; talep yetersizliğinden dolayı üretim faktörlerinin bir kısmı üretime katılmamaktadır. Bu durumda üretilen mal ve hizmetlerin bir kısmı satılamamakta ve stoklar artmaktadır. Dolayısıyla üreticiler talep edildiği kadar üretecek, üretim hacmini daraltacaktır. Mal ve hizmet üretiminin azalması bir kısım işgücünün işsiz kalması demektir. Bu da bilindiği üzere eksik istihdamdır.²³

Ülkelerde sahip olunan kaynak ve sermayenin eksik kullanılması potansiyel üretim gücünün kaybedilmesi demektir. Aslında insanların ihtiyaçları sonsuz olduğu için atıl faktörlerin de üretecekleri mal ve hizmete istekleri vardır. Fakat her istek talep değildir. İsteklerin talep halini alabilmesi için satın alma gücü ile desteklenmesi gerekir. İstihdam olanaklarının kısa sürede artırılabilmesi, talep yetersizliği ve üretim alanlarının meydana getirilme sürecinin uzaması mevcut işsizlere yeni işsizlerin eklenmesine neden olur. Gelir dağılımındaki adaletsizlik beslenme ve eğitim yetersizliğini de beraberinde getirir. Böylece gelişen üretim tekniklerini öğrenerek uygulayacak işgücü yetersiz olduğundan vasıfsız işgücünün istihdamı azalacaktır.²⁴

1.1.3 İşsizlik

İşsizlik sadece az gelişmiş ülkelerin değil, sanayileşmiş ülkelerin de önemli ortak sorunlarından birisidir. İşsiz; çalışma gücü ve isteği olduğu halde, cari ücret seviyesinde iş arayıp da bulamayanların toplamı şeklinde tanımlanır. Ancak bu tanım açık işsizliği belirtmektedir. Bir de işsizliğin gizli yönü vardı. Gizli işsizlik, çalışır görünen, ancak işteki verimliliği çok düşük olanların toplamından oluşur.²⁵

Bir başka tanıma göre işsizlik ise emeğin fiili olarak üretime katılmamasıdır. Emek arz ve talebi ücret haddinin fonksiyonudur. Ücret haddi birim emeğe birim zamanda ödenen ücrettir. Emek arzı cari ücret düzeyinde çalışmaya hazır olan işgücü miktarı veya işgücünün doldurmaya hazır olduğu çalışma saatleri toplamıdır. Ücret haddi arttıkça arz edilen emek

²² Aktaran: Uludağ, 2014: sayfa 5

²³ Yıldız, 2010; Sayfa 6

²⁴ Yıldız, 2010;6

²⁵ a.g.e.,2010;4

miktarı artar. Emek talebi ise cari ücret haddinde işverenlerin çalıştırmak istedikleri işgücünün miktarıdır. Ücret haddi düştükçe emek talebi artar. Önemli olan reel ücrettir. ²⁶

İşsizlik oranı, iş bulamayan işgücünün toplam işgücüne oranıdır. Emek talebinin yapısındaki değişimin hızı arttıkça ve işgücünün bu değişimlere uyum gösterme hızı düştükçe yapısal işsizlik artar. ²⁷

Bir kişinin işsiz kaldığı ortalama zaman uzunluğunu gösteren işsizlik süresi, ekonomik dalgalanmalara ve işgücü piyasasının yapısal özelliklerine bağlıdır. Kamu (İŞKUR) veya özel istihdam kurumlarının varlığı veya yokluğu, işgücünün demografik bileşimi, işsizlik sigortasının varlığı gibi durumlar işsizlik süresini etkiler. İşgücü piyasası etkin bir şekilde işliyor ve istihdam kurumları işsizler ile işgücü taleplerini karşılaştırabiliyorsa işsizlik süresi kısılır. İşgücü içinde genç ve kadın oranının artması ise aksine işsizlik süresini uzatmaktadır. Yine aynı şekilde işsizlik süresince belli bir işsizlik ödeneği elde edebiliyorsa veya ülkemizde daha çok görülen aile desteği, insanların daha iyi bir iş bulmak için daha fazla zaman geçirmesine ve işsizlik süresinin uzamasına neden olmaktadır. İşsizlik sıklığı işçilerin birim zamanda ortalama kaç defa işsiz kaldığını gösterir. İki unsur tarafından belirlenir; birincisi, firmalar arasında emek talebinin değişmesi, ikincisi ise, işgücüne yeni işçilerin katılma hızıdır. ²⁸

Türkiye’de işsizliğin azaltılması için yeni istihdam alanları bir başka deyişle açık işler oluşturulamamakta, son dönemde gerçekleşen büyümeye rağmen işsizlik oranı beklenen kadar düşmemektedir. 2000’ li yıllardan itibaren başlayan ekonomik büyümeyle birlikte enflasyon tek haneli rakamlara düşmüş, ekonomi yüksek bir büyüme hızına ulaşmış, TL değer kazanmış, ihracat artmış, kamu borçlanması giderek azalmış, merkez bankasının rezervleri artmış, reel faizler düşmüştür. Ancak bütün bu olumlu gelişmeler işgücü piyasasına yeterince yansıyamamıştır. ²⁹

1.1.3.1 İşsizlik Türleri

İşsizlik olgusu, nedenlerine ve biçimlerine göre farklılıklar göstermektedir. İşsizlik temel olarak açık ve gizli olmak üzere iki şekilde gruplandırılmıştır. ³⁰

1.1.3.1.1 Açık İşsizlik

Engeli olmadığı halde, çalışmak istemesine rağmen geçerli ücret düzeyinde iş arayıp bulamayanları ifade eder. ³¹

1.1.3.1.2 Gizli İşsizlik

Bireyin istihdam edildiği durum ile işten çıkarıldığındaki üretim miktarı arasında bir değişikliğin bulunmadığı durumlarda gizli işsizlikten bahsedilebilir. İktisadi olarak kişinin

²⁶ Ankara Ün. SBF. Mikro İktisat Ders Notları, 1995

²⁷ a.g.e.; 1995

²⁸ Ankara Ün. SBF. Makro İktisat Ders Notları, 1995

²⁹ Aktaran Yıldız; 2010;19

³⁰ Aktaran Yıldız;2010;16

³¹ Aktaran Yıldız;2010;17

marjinal veriminin sıfır olduğu durumda gizli işsizlik vardır. Özellikle tarım kesiminde ve kamuda aşırı istihdama gidilmesi dolayısıyla bu tür işsizliğe yoğun olarak rastlanmaktadır.³²

³² Aktaran Yıldız; 2010; 27

2 İKİNCİ BÖLÜM

2.1 GİRİŞİMCİLİK

2.1.1 Girişim

Girişim, insanların ihtiyaçları ve istekleri doğrultusunda mal ve hizmet üretimi yaparken gerek mevcut teknoloji gerekse de yeni teknoloji uygulayan, yeni ürün geliştiren ve mevcut pazarı genişleten, istihdam sağlayan ekonomik birimdir.³³

İşletmelerin çalışanlarına iyi ücret ödemeleri, sosyal refahı ve mutluluğu beraberinde getirir. Çalışanın ekonomik ve sosyal yönden rahat olması verimliliği de beraberinde getirir.

İşletmelerin temel amaçlarından birisi de topluma ve ülkeye hizmet etmektir. Özellikle büyümesini tamamlamış işletmeler yeni yatırımlarını ülkenin gelişimine ve refahına azami derecede faydalı olacak şekilde yaparlar.

İşletmeler ve bu işletmelerin yeni yatırımları yeni iş alanları demektir. Yeni iş alanları istihdamı artırır, işsizliği azaltır.³⁴

2.1.2 Girişimci

Türk Dil Kurumu girişimciyi; üretim için bir işe girişen, kalkışan kimse, müteşebbis veya ticaret, endüstri vb. alanlarda sermaye koyarak girişimde bulunan kimse, müteşebbis olarak tanımlamaktadır.

Bir başka tanıma göre ise girişimci, müşterilerin ihtiyaç duyduğu mal veya hizmetleri risk alarak üretmek suretiyle kazanç elde eden, yenilikçi ve ekonomik büyümeyi sağlayan kişidir.³⁵

2.1.2.1 Girişimcilerde Olması Gereken Nitelikler

Yapılan araştırma ve tanımlarda girişimcide var olması gereken dört önemli nitelik; risk, yaratıcılık süreci, pratiklik ve rekabetçi davranış olarak ifade edilmektedir.³⁶

Risk; girişimciler için getiriye maksimum sağlayacağına olan inancın ve rasyonel mantıkla girişimin desteklenmesi anlamına gelmektedir. Bu nedenle girişimcinin faaliyet gösterdiği alanda karşılaşabileceği bazı riskleri göz önünde bulundurması ve bu risklere katlanması gerekmektedir.

Yaratıcılık süreci; girişimcinin yaratıcılığını kullanarak yenilik sağlayacak ve değer yaratacak ürünlerin oluşturulma sürecini ifade etmektedir.

Pratiklik; yeni bir ürün veya hizmetin ortaya çıkarılması aşamasında veya sonrasında karşılaşılabilecek problemleri öngörerek harekete geçme ve önlem alma becerisini ifade eder

³³ Önce vd.,2014, sayfa 1

³⁴ www.meb.gov.tr Mesleki Açık Öğretim Lisesi İşletme 1

³⁵ Uludağ, 2014: sayfa 46

³⁶ www.meb.gov.tr Mesleki Açık Öğretim Lisesi İşletme 1

ki girişimcinin sahip olması gereken en önemli özellikler arasında yer alır. Böylelikle ne istediğini bilen, hedefe yönelik olarak harekete geçmekten sakınmayan ve hata yapma korkusu taşımayan girişimcilerin başarı olasılığı artmaktadır.

Rekabetçi davranış; girişimciliği tetikleyen ve her aşamada pazarda tutunabilmek için rakiplerini ve müşterilerini kontrol etmesini sağlayıcı davranışlar sergilemesini sağlayan olgudur. Rekabet baskısı ile girişimciler, pazardaki gelişmeleri takip ederek kendilerini sürekli iyileştirmek ve yenilemek durumunda kalmaktadırlar.

Her ne kadar girişimcilik kişiye özgü doğuştan niteliklere bağlı olarak açıklansa da, toplumun kültürel ve sosyo-ekonomik değişkenleri ile de iç içe yer almaktadır. Bu nedenle girişimcilerin ülke ekonomisindeki sayıları, nitelikleri ve yerleri ne kadar artarsa, toplam istihdam, yatırım ve katılımdaki oranları da o kadar olumlu düzeyde etkilenmekte ve sonuçta kalkınmaya katkı sağlayabilmektedir.³⁷

2.1.2.1.1 Kişisel Özellikler³⁸

Girişimcilik bir takım özelliklerin bileşimidir. Girişimci kişiler bu özelliklerin bazılarını fazlaca önemserken bazılarını az önemseyebilir ya da hiç önemsemeyebilirler.

Başka bir ifade ile bu özelliklerin hepsi bir girişimcinin kişiliğinde baskın olmayabilir yani her özelliğin girişimci kişiliğin oluşmasına etkisi farklı ağırlıktadır. Günümüzde girişimci bir kişiliğe sahip olmak çok önemlidir. Çünkü girişimciler etrafı izlemekle kalmazlar, her zaman mükemmele ulaşma yolunda yenilik arayışı içindedirler.

Bu tür kişiliğe sahip olmak kendi işinin patronu olmak isteyen insanların en büyük dayanağıdır. Girişimci kişiler azı çoğa çevirmenin en somut örnekleridir. Bu özellikleri doğrultusunda ideallerini ve enerjilerini paylaşıırken başarısız olan kişilere toleransları çok az olur. Zorlukları aşmaya yatkın, bağımsızlık ihtiyaçları yüksek, fırsatçı, riske yatkın, pozitif düşünen, iyimser, vizyon sahibi, yaratıcı, kendine güvenen insanlardır.³⁹

2008 yılında yapılan Girişimcilik Raporu adlı çalışmada başarılı bir girişimcinin aşağıdaki kişisel özellikleri sergilediği vurgulanmaktadır;⁴⁰

- Üretim aşamasında, ürünün / hizmetin üretimiyle ilgili teknik bilgiler ve girişimle ilgili yasal mevzuat hakkında bilgilidirler,
- Çalışanlar ve yöneticiler arasında motivasyon sağlayabilecek yöneticilik yeteneklerine sahip olurlar,
- Çalışanlarının eylemlerini girişimin ortak hedefine yönlendirirler, bu hedefe ulaşmada ortaya çıkabilecek motivasyon sorunlarına çözüm bulabilirler. Zira girişimin başarısı, çalışanların girişimin amacını gerçekleştirecek yönde eylemlerde bulunmaları ile sağlanabilir.

³⁷ Aktaran: Önce vd. 2014: sayfa 2

³⁸ www.meb.gov.tr Mesleki Açık Öğretim Lisesi İşletme 1

³⁹ <http://hbogm.meb.gov.tr/aol/kitaplar/aol/2014/girisimcilik1/unite2.pdf>

⁴⁰ Doç. Dr., Öztürk, İbrahim Girişimcilik Raporu,2008

- Yine amaçlara ulaşmak için sistematik bir inceleme yaparak hedeflerin somut kriterlerle tanımlanmış ve sıralanmış olması bir hayli önemlidir. Keza iş süreci boyunca hangi aşamada bulunduğunu saptamak için, belirlenen hedeflerin neresinde olduğu ile hangi ölçüde başarılı olduğunun değerlendirmesini sık sık yapar.
- Hedefleri gerçeğe çevrilebilecek stratejileri üretebilmek amacıyla sürekli yaratıcı olur ve alanındaki gelişmeleri sürekli takip eder,
- Ulaşması herkes için mümkün olmayan bilgi, fikir ve düşüncelere kolaylıkla ulaşır. Bunun için bilgiye ulaşılabilir insan ve kurumlarla gelişmiş bir iletişim ağı vardır.
- Zamanı en verimli şekilde yönetmek için planlamalar yapar,
- Sorumluluk alma yetisine ve risk alabilme cesaretine sahiptir. Riskleri paylaştırmak ve girişimin hedeflerini kolaylaştırması için başkalarını ikna edebilir.
- Sürekli kendini geliştirme arzusunda olup, yeniliklere uzak değildir.
- Girişimcilik faaliyetlerinde temel amaç kar etmektir, fakat girişimci faaliyetlerinin zarar etme riskini de üstlenmelidir. Bu bağlamda girişimcilik sağlam bir risk alma becerisine sahiptir.
- Bir girişime başlamadan önce, geleceğe yönelik olarak yükselen ve gerileyen sektör analizlerini yapar, arz ve talebin ne yönde gelişeceğini belirler.
- Girişimcinin hedeflediği gelir, işin sermaye yapısına bağlı olarak değişim gösterir.

2.1.2.1.2 Davranışsal Özellikler

Girişimcilik özelliğine sahip kişiler, koşullar tarafından kısıtlanmaya razı olmaz; fırsatları fark eder, inisiyatif kullanarak harekete geçer ve istediğini elde edinceye kadar sabreder. Kendi davranışları sonucunda şartları değiştirebileceklerine dair bir inanç taşır. Bu nedenle girişimci eylemlere doğru yönelirler. Girişimci özelliği taşımayan kişiler ise kendilerini rüzgâra bırakırlar. ⁴¹

Girişimci kişiler başarıyı; sıkışık bir iş takvimine uymak, bir projeyi bütçesinin altında bir maliyetle tamamlamak ve kazanmak olarak tanımlarlar. Bu nedenle girişimci özelliği olan kişiler ya kendi işlerini kurarlar ya bir değişime önderlik ederler ya da büyük kuruluşların içinde girişimci faaliyetlerde bulunurlar. Aynı zamanda çevrelerinde yaşam kalitesini artıracak sivil toplum faaliyetlerinde bulunurlar. Bu tür kişiler başarıyı geleceğe yönelik değişim yaratmakla eşanlamlı görür. ⁴²

Girişimciler bir işe başlayacakları zaman aşağıdaki davranışsal özellikleri sergilerler:⁴³

Sürekli değişim fırsatları kollar.

Değişime odaklı hedefler belirler.

⁴¹ <http://hbogm.meb.gov.tr/aol/kitaplar/aol/2014/girisimcilik1/unite2.pdf>

⁴² A.g.e; 2014

⁴³ A.g.e.,2014

Problemleri öngörür ve önler.

Farklı işler yapar ya da işleri farklı yapar.

Harekete geçer.

Hedefe ulaşana kadar uğraşmayı ve çaba göstermeyi sürdürür.

Değişimi tasarlamak ve başlatmakla kalmaz, sonlandırır ve başarır.⁴⁴

2.1.2.1.3 Sosyal Özellikler

Girişimcilerin başarıya ulaşmak için sahip olmaları gereken özelliklerden biri de insani ilişkiler yani iyi iletişim kurma becerisidir. Personeli iyi bir şekilde motive etme, yönlendirme ve etkili iletişim, girişim sürecinin her aşamasında gerekli ve önemlidir. Girişimci, insanlarla iyi geçinebilen, ilişkileri sağlam olan bir tutum içinde olmalıdır.⁴⁵

İletişimin etkin ve ilişkilerin sağlam olması; güvenilir olma, hızlı karar alabilme, belirsizlik ve riske karşı yüksek tolerans gösterme, strese dayanıklı olma, ikna kabiliyetine sahip olma, iletişimi kolayca başlatabilme, çevrenin farkında olma ve geri beslemeye önem verme faktörlerinin bütünleşmesi ile mümkün olmaktadır. Girişimci, insani ilişkilerde becerikli ve sempatik olmalıdır. Bu yolla çalışanların motive edilmeleri kolaylaşır.⁴⁶

Girişimcinin insani ilişkilerde başarılı olmak için dikkat etmesi gereken faktörler ise şunlardır:

İnsanlarla iletişim kurduğunu unutmaz.

Topluma yararlı mal ve hizmetler üretir.

Her insanın farklı özellikte olduğu gerçeğini kabullenir ve buna göre hareket eder.

Çalışanlarının gerekli ek eğitimleri almalarını sağlar.

Çevreyi tanır, çevre tarafından tanınır.

İnsanlara sevgi ile yaklaşır.

Adil, tarafsız ve dürüsttür.

Çalışanlarına her türlü sosyal olanakları sağlar.

Başkalarına verdiği sözleri tutar.

Değişik fikir ve önerilere açıktır.

Vergilerini düzenli olarak öder ve topluma örnek olur.

Hataya karşı toleranslı olur, çalışanlarına ufuk kazandırır.

Konuşmadan önce dinler, iyi bir dinleyicidir, dedikodu ve söylentiye itibar etmez.

⁴⁴ a.g.e., 2014

⁴⁵ <http://hbogm.meb.gov.tr/aol/kitaplar/aol/2014/girisimcilik1/unite2.pdf>

⁴⁶ <http://hbogm.meb.gov.tr/aol/kitaplar/aol/2014/girisimcilik1/unite2.pdf>

Davranışlarıyla topluma örnek olmaya çalışır.⁴⁷

2.1.3 Girişimcilik

Farklı bilim dallarından birçok araştırmacının ilgisini çeken girişimcilik, oldukça karmaşık ve disiplinler üstü bir alandır. Girişimcilik kavramı, pek çok yazar tarafından farklı yönleri ele alınarak tanımlanmıştır. Girişimcilikle ilgili yapılan bütün tanımlamalarda girişimcilik kavramının yenilik, yaratıcılık, risk alma, pratiklik ve mücadele gibi özellikleri öne plana çıkartılmıştır.

Her şeyden önce girişimci insan; çalışmayı, mücadele etmeyi sever. Girişimcilik bir şeyler yapma, bir şeyleri başarma güdüsü ile başlar. Girişimci bu güdünün peşinden gider, araştırma, düşünme, plan proje hazırlama, ekip kurma, sermaye bulma, iş ortamı oluşturma gibi kuracağı işte başarılı olabilmek için en iyi koşulları bir araya getirmeye çalışır.⁴⁸

Girişimci kar edebilmek için riske girerek yatırım yapar. Ancak yaptığı her girişimin başarıya ulaşamayabileceğini en baştan bilmelidir. Aldığı risk karşılığında zarar etme ihtimali de göz ardı etmeyerek işlerin istediği gibi gitmemesi durumunda neler yapacağına dair bir eylem planını da daha ilk baştan hesap ederek düşünmelidir. Girişimci, fikirlerin aklına düştüğü ilk andan, uygulamaya geçtiği zamanda ve sonrasındaki süreçte, sürekli girişimciliğini devam ettirmek zorundadır, bu yanıyla girişimcilik bir hayat tarzıdır.⁴⁹

Girişimci sürekli olarak gelişen ve değişen dünya şartlarını takip etmek kendini yenilemek ve yenedünya düzenine ayak uydurmak zorundadır. Girişimciliği tamamlayan ve onu destekleyen en önemli faktörlerden birisi inovasyondur. Pek çok genç girişimci sıfırdan kurduğu projesi ile çok büyük başarılar elde ederken, bazı girişimcilerin de ailesinden devraldığı işte, gelişen çevre ve dünya şartlarını iyi takip ederek sürekli gelişerek çok büyük mesafeler kat ettikleri görülmektedir.⁵⁰

Mevcut işlerini olduğu gibi sürdüren risk almaktan korkan kişilerde girişimcilik ruhu taşımayan kimseler ise yenedünya şartlarına ayak uyduramayarak zamanla yok olmakta ya da bir arpa boyu yol alamamaktadır.⁵¹

Bu bağlamda bakıldığında girişimciliğin önemi daha iyi anlaşılmaktadır. Genç girişimciler fikir ve projelerini hayata geçirmekten korkmamalı ancak bir hayalin peşinden de koşturmamalıdır. Gerçekçi, uygulanabilir, yenilikçi fikirler, projeye, projeler de fizibiliteye dönüşerek ayakları yere sağlam basmalıdır. Bir girişimciliğin başarıya ulaşması için gerekli koşulları yerine getirmeden bir hevesle girilen pek çok girişimin; hüsrarla sonuçlandığı, var olan ümidi kırdığı, kaynağın boşa gitmesine neden olduğu gerçeği de unutulmamalıdır.⁵²

⁴⁷ a.g.e., 2014

⁴⁸ www.mebgirisimcilikunite2,2018

⁴⁹ A.g.e, 2018

⁵⁰ A.g.e,2018

⁵¹ A.g.e.,2018

⁵² A.g.e.,2018

2.1.4 Girişimcinin ve Girişimciliğin Önemi

Ekonomik büyüme ve kalkınma, toplumların en temel ekonomik ve sosyal hedefleri arasında yer almaktadır. Yeni girişimcilerin ve mevcut işletmelerin kendilerini geliştirerek yeni mal ve hizmet üretmeleri ekonomik büyümeye ve dolayısıyla kalkınmaya katkı sağlar.

Girişimcilik iki alanda önemlidir. Bu alanlar ekonomik ve sosyal alanlardır.

Üretim kaynaklarını yeni bir üretim biçimi ile birleştirerek, kullanılmayan üretim faktörlerinin kullanılmasını sağladığından girişimci, ekonomik kaynakların düşük üretkenlik alanlarından yüksek alanlara aktarılma sürecinde baş aktördür. Bütün bu açılardan bakıldığında girişimcilik sosyal fayda oluşturma temel alanı olarak öne çıkmaktadır.⁵³

Girişimciliğin sosyal alandaki fonksiyonları birçok teknolojik buluşun toplumun yararı için yenilikçi ürün ya da hizmetlere dönüştürülmesinde, değer yaratmada, toplumsal yapıda da değişimci/yenilikçi bir sürecin başlatılmasında, girişimciliğin risk üstlenme, yenilikçi ve öncü olma niteliğinden dolayı tüm toplumların değişim ve gelişim süreçlerinde işlevsellik göstermektedir.⁵⁴

Girişimciliğin ekonomik alandaki önemine ise; yeni bir iş kurmuş olmak suretiyle ekonomiye katkı sağlanması, yeni mal ve hizmet üreterek rekabete ortam hazırlaması, sermaye sahibi olanlardan ayrı olarak orta sınıf denebilecek bir kesimin ekonomi üzerindeki etkinliğinin artması, tekelci anlayışı önlemesi, istihdamı artırarak, işsizliği azaltması ve gelir artışı ile beraber toplumsal refahın artmasına katkı sağlanması ve bölgeler arasındaki gelişmişlik farklarının azaltılmasına yönelik sağladığı katkılar gösterilebilir.

Bu bağlamda girişimciliğin sosyo-ekonomik gelişme açısından değer yaratma, toplumsal değişime katkı sağlama, topluma dinamizm kazandırma ve topluma prestij ve sosyal sorumluluk sağlama gibi işlevleri vardır.

Bu nedenle, girişimcilik kültürünü geliştirmek ve başarılı yeni işletmelerin kurulmasını teşvik etmek, KOSGEB'in belirlediği stratejik amaçlardan biridir. Bu amaca ulaşmak için ise; girişimcilik kültürünün tüm topluma yayılması sağlanarak girişimcilik ortamının, gelişmiş ülkeler ile kıyaslanabilir düzeyde iyileştirilmesini sağlamak, plana dayalı iş kurma alışkanlığı kazandırmak ve yeni kurulan işletmelerin başarı şanslarını artırmak ve kadın girişimciliği geliştirmek olmak üzere üç hedefi bulunmaktadır.⁵⁵

Bu doğrultuda uygulanan Yeni Girişimcilik Programı ile ekonomik kalkınma ve istihdam sorunlarının çözümünün temel faktörü olan girişimciliğin desteklenmesi ve yaygınlaştırılması, başarılı ve sürdürülebilir işletmelerin kurulması, girişimcilik kültürünün yaygınlaştırılması, İş Geliştirme Merkezlerinin kurulması ile girişimciliğin geliştirilmesi, istihdamın artırılması ve yerel dinamiklere dayalı girişimciliğin desteklenmesi amaçlanmıştır.⁵⁶

⁵³ Aktaran: Önce vd. 2014: sayfa 8

⁵⁴ Bozkurt vd. 2012: sayfa 12

⁵⁵ KOSGEB SGB, 2011-2015: sayfa 14

⁵⁶ a.g.e sayfa 36

2.2 TOPLUMSAL HAYAT VE GİRİŞİMCİLİK

İnsanoğlu yaratıldığından bugüne bir yandan üretmek bir yandan da tüketmek ihtiyacını hep hissetmiştir. İnsan sosyal bir varlıktır, toplum içinde yaşar. Birtakım ihtiyaçları vardır ki zorunlu olarak karşılanması gerekir. Bu nedenle, ihtiyaçların karşılanması ilk çağlardan beri hep birilerinin bu alanda çalışmasına ve yeni şeyler üretmesine neden olmuştur. Göçebe yaşayıştan yerleşik hayata geçen insanların ihtiyaçları artarak çeşitlenmiş, ihtiyaç fazlası ürünler takas yoluyla değiştirilmiştir.

Coğrafi keşifler, ticaret yolları ve teknolojik buluşlar ticaret hacminin büyümesine, üretimin artmasına neden olmuştur.

Sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçiş sürecinde beşeri sermaye, artık kalkınmayı sağlama anlamında fiziki sermayeden daha önemli bir hale gelmiştir.⁵⁷ Gelir yaratıcı ekonomik faaliyetlere katkı sağlayan bireylerdeki bilgi, beceri ve benzeri nitelikler olarak tanımlanan beşeri sermaye, insana yapılan yatırımlarla artmakta ve üretim sürecinin vazgeçilmez bir girdisi olmaktadır.⁵⁸

1970’lerde yaşanan piyasa istikrarsızlıkları kitlesel üretimin önemini kaybetmesi ve esnek üretim yöntemlerinin gelişmesi sonucunu doğurmuştur. 1980’lerde yaşanan durgunluk ve yüksek işsizlik oranları ilgiyi arz yönlü iktisada kaydırmış ve toplam arzı etkileyen faktörler anlaşılmaya çalışılmıştır.⁵⁹

1980’lerden sonra gelişmiş ülkelerde küçük işletmelerin toplam işletmeler içindeki payı çoğu sektörde genişlerken büyük işletmelerin payı azalmıştır. Bu olgu girişimciliğe olan ilginin yeniden canlanmasının ilk nedenidir. İkinci olarak, batı ülkelerindeki işsizlik sorununun makro iktisadi politikalarla aşılamaması, küçük ve yeni işletmelere yönelik ilgiyi artırmıştır. Küçük ve yeni işletmelerin öneminin artması ise girişimcilik olgusunu ön plana çıkarmıştır.⁶⁰

Üretim faktörleri arasında yer alan toprak, emek, sermaye ve teknolojiyi bir araya getiren, risk alan, yenilikleri yakalayan, fırsatları değerlendiren ve dolayısıyla ülke ekonomilerinin motor görevini üstlenen üretim faktörü girişimciliktir.⁶¹ 18. yy’dan itibaren iktisat teorisinin gündeminde bulunan girişimcilik faktörü piyasa ekonomileri içerisinde her zaman önemli bir yere sahip olmuştur.⁶² Teknolojik gelişme ve küreselleşme ekonomik değişimin temel sürükleyicileridir.⁶³

Günümüzde yaşanan bu gelişmeler eşliğinde eskinin büyük ve hantal işletmelerinin yerini, hızlı ve esnek yapıya sahip, değişimlere kolay adapte olabilen küçük ve orta ölçekli işletmeler almaya başlamıştır⁶⁴ ve bununla birlikte girişimciliğin önemi artmıştır.

⁵⁷ Acar, 2006: sayfa 15

⁵⁸ Çakmak ve Gümüş, 2005: sayfa 34

⁵⁹ Önce vd. 2014: sayfa 6

⁶⁰ A.g.e.,2014;sayfa 7

⁶¹ Eren vd. 2012: sayfa 7

⁶² Yıldız ve Alp, 2012: sayfa 15

⁶³ Işık vd. 2011: sayfa 11

⁶⁴ Pişkinsüt, 2011: sayfa 3

Bu bağlamda ülkelerin ekonomik olarak büyümesi ve kalkınması, refahın artması ve fiyatların düşmesi ile bireylerin yaşam kaliteleri ve ekonomik refahları etkilenmektedir. ⁶⁵

2.2.1 Girişimcilik ve Ekonomi

Bir ülkenin ekonomik kalkınmasında üretim faktörlerini harekete geçiren güçlerden birinin de girişimcilik olduğu unutulmamalıdır. Yeni girişimlerin oluşumu ve daha az üretken ve rekabetten çekinen firmaların kapatılması modern ekonomilerin hareketini arttıran önemli bir faktördür.

Yeni firmalar üretim faktörlerini yeni faaliyetler için istihdam edip, üretimi arttırarak, hızlı büyüme kaydettiklerinde, çok sayıda yeni iş imkânı ortaya çıkarabilmekte, girişimcilik ve inovasyon becerilerini kullanarak piyasada hâlihazırda mevcut olan firmalara göre daha etkin bir şekilde çalışarak daha fazla ekonomiye katkı sağlamaktadırlar.

Bu noktada iyi işleyen bir iş ortamının tesis edilebilmesi, özellikle genç ve inovatif firmaların hızla büyümesine bağlıdır. Bu yeni firmalar rekabet baskısının yoğun olarak hissedildiği yüksek teknoloji gerektiren sektörlerde hayatta kalabilmek için inovasyon üstünlüğüne sahip olmalıdırlar. ⁶⁶

Küresel rekabet ortamına ayak uydurmaya çalışırken teknolojik ilerlemeleri takip etmek zorunda olan söz konusu firmalar; yeni üretim yöntemleri, yeni organizasyon ve pazarlama teknikleri, yeni süreçler ve yeni ürünler geliştirmektedirler.

Firmalarda bu değişimlerin yaşanmasını sağlayan en önemli aktörlerden biri şüphesiz ki girişimcilerdir. Teknolojideki gelişmeleri takip eden ve bildiğimiz saiklerle yola çıkan girişimciler bir fırsatı değerlendirmek üzere risk üstlenerek harekete geçerler.

Girişimciler, inovatif ürün ve süreçleri geliştirerek ekonomide hareketi sağlarlar. Diğer taraftan firmalar, inovatif faaliyetlerin ortaya çıkartılması için büyük öneme sahip olan Ar-Ge harcamaları yoluyla önemli kazanımlar elde ederler.

Ürün ağlarını genişletip, farklı piyasalar için farklı nitelikte ürün üretebilirler. Böylece ülkeye katma değer sağlayarak, işsizliği diğer ülkelere ihraç ederler. Firmalar üretim faaliyetlerini devam ettirip geliştirirken; sosyal ağlardan, üniversitelerden, rakiplerinden ve araştırma ve geliştirme kuruluşlarından çok şey öğrenirler.

Girişimciler, üretimi organize etmekle görevlidir. Bu zorlu görevde, çetin rekabet ortamında hem varlıklarını korumak hem de uygun fiyattan ürettiklerini satabilmek için kaliteyi yakalamak zorundadır. Girişimci, rekabet ortamının şartları gereği üretimde verimliliği esas alarak, yeterli üretim artışını sağlamalıdır. Rekabet halinde olduğu firmalar arasında üstünlük sağlayabilmek için yeni mal ve hizmet üretmelidir. Tüm bu değişim, gelişim ve yenilik üretim süreci içerisinde toplumun ihtiyaç ve beklentilerini doğru tespit etmeli ve fiyat artışına gitmeden bu farklılıkları yapmalıdır.

⁶⁵ Önce vd. 2014: sayfa 3

⁶⁶ OECD, 2004: sayfa 8-9

Girişimciler piyasada tutunabilmek ve ekonomik faaliyetlerini devam ettirebilmek için ürün çeşitliliğine önem vermelidir. Aslında bu, mal ve hizmet üretiminde farklılaşmaya gitmenin ötesinde bir zorunluluktur. Aksi halde faaliyetlerine devam edemez.

Dünya sürekli bir değişim ve gelişim göstermektedir. Ekonomik ve ticari hayatın kuralları da bu değişime ayak uydurmak ve kendini yenilemek zorundadır. Bunun başlıca sebebi açık ekonomik sistemlerdir, küreselleşmedir.

Sonuç itibariyle dünyanın her hangi bir ülkesinde üretilen ürün, hizmet ve üretim modeli hemen taklit edilmekte ya da uyarlanarak kullanılmaktadır. Piyasa için üretilen ürün ve hizmetlerin birbirleriyle benzer olması rekabet edilebilirliği olumsuz yönde etkilemekte, orijinal ürün imal etmek için uzun süren ar-ge çalışmalarına kaynak aktaran firmaları zorlu piyasa şartlarına maruz bırakmaktadır.

Bu nedenle girişimciler, işletmelerinin sürekliliğinin devamını sağlayabilmek için ürün çeşitlendirmesine ve yeni ürün üretme yoluna gitmek zorundadırlar.

2.2.2 Girişimcilik ve İstihdam

Küreselleşmenin arttığı ve rekabetin yoğunlaştığı ekonomi ortamında birçok ülke ekonomik sorunlarla karşılaşmaktadır. Bunların başında istihdam sorunu vardır. Girişimciler yeni işletmeler kurarak istihdam yaratmakta böylelikle ekonomiye ivme kazandırmaktadırlar.⁶⁷

Girişimciliğin doğası itibariyle her zaman büyük sermayeyi gerektirmemesi, küçük sermayeyle de iş kurma olanağı vermektedir. Bu da toplumsal çevrenin caydırıcı olmaması ya da girişimcilik karşıtı etkin kültürel kodların var olmaması halinde geniş bir toplumsal kesimin iş kurmaya yönelmesini mümkün kılmaktadır.⁶⁸

Geniş bir toplumsal kesimin kamuda çalışmak yerine, kendi işini kurması öncelikle devletten iş talebinde bulunma yoğunluğunun azalmasına neden olmaktadır. Bu durum, bir yandan devletin ana işveren olmaktan çıkmasına zemin hazırlarken, diğer yandan, genel istihdam hacminin yükselmesine yol açmaktadır.⁶⁹

İnsanların ihtiyaçlarını gidermek üzere üretim faktörlerini yani emek, sermaye ve doğal kaynakları bir araya getirerek mal ve hizmet üretmeye çabalayan girişimci, emeği de bir faktör olarak değerlendirmekte, onun emeğinden yararlanmakta ve buna karşılık emeğe yaratılan değerden bir pay vermektedir. Girişimcilik faaliyetleri sonucunda oluşan yeni pazarlar, endüstri kolları ve yeni iş sahaları istihdam olanağını artırmakla beraber, çalışanların üretkenliğe yönltilmesi sonucu hem o bölgenin yerel ekonomisi hem de ülke ekonomisi gelişimini sürdürebilmektedir.⁷⁰

Ülkeler ekonomilerinde yeterince işgücü talebi oluşturamıyor ve işgücü arzı açıkta kalıyorsa, mali destekler kendi işini kurmak ve küçük çaptaki girişimciliği geliştirmek için

⁶⁷ Marangoz, 2008: sayfa 21

⁶⁸ İlhan, 2004: sayfa 3

⁶⁹ İlhan, 2004: sayfa 4

⁷⁰ Marangoz, 2008: sayfa 20

kullanılabilir. Açık iş yaratma olasılığından dolayı; yeni kurulmuş işletmeler ve kendi işini kuracaklara yönelik önlemler, hem doğrudan hem de dolaylı olarak istihdama katkı sağlar. Açık iş yaratmayı desteklemek için, bazı ülkeler, bazı zaman dilimlerinde kendi işini kuran yeni girişimcilerin işe aldıkları çalışanların ücretlerini hazineden ödemektedir. Aynı zamanda girişimcilere yapılan yardımlarla, işsizliğin düşük nitelikli, kötü çalışma ortamı ve düşük ücretli istihdam edilme zorunluluğu azalmış olmaktadır.⁷¹

Girişimcilerin ekonomik hayata en önemli katkılarından biri istihdamdır. Yüksek girişimcilik özellikleri taşıyan, hayata bakış açısı farklı olan, potansiyeli, yeteneği ve gerekli bilgi birikimi olan kişilerin geliştirdikleri iş projelerini hayata geçirerek iş gücü piyasasına girişimci olarak destek olmaları istihdam hacmini artırarak işsizliği azaltmaktadır.⁷²

İşsizlikle mücadelede alternatif bir çözüm yolu olarak yeniliği ve değişimi üreten, yeni istihdam alanları oluşturarak yaygınlaşmasını sağlayan hiç şüphesiz ki girişimcilerdir.

Girişimcilik yaygınlaştıkça özellikle az gelişmiş bölgelerde istihdamın artması, insanların çalışarak para kazanması, toplumsal ve ekonomik uyumun güçlendirilmesi, ekonomik faaliyetlerin canlanması söz konusu olmaktadır. Ayrıca girişimcilik, işgücü piyasasında dışlanmayı önlemenin ve yoksulluğun üstesinden gelmenin alternatif bir yolu olarak da artan bir şekilde uygulanmaktadır.⁷³

2.2.3 Türkiye’de Girişimcilik

Türkiye’de girişimcilik; cumhuriyet öncesi dönem, cumhuriyet döneminin ilk yılları, 1950 -1980’li yıllar ve 1980 sonrası dönem olarak dört ayrı bölümde ele alınabilir.⁷⁴

Cumhuriyet öncesi dönemde Ahilik Teşkilatı’na dayalı Türk girişimciliği görülmektedir. Ahilik Teşkilatına dayalı Türk girişimciliği, sanayi inkılabı ve sonrasında hızla artış gösteren kitle üretimine ayak uydurmakta güçlük çekmiştir. Tamamen el emeğine dayanan üretimle ayakta duran Ahilik Girişimciliği, batı ülkelerinin kitle üretimi ile karşı karşıya kalmıştır.⁷⁵

17 Şubat 1923 Türkiye’nin iktisat politikasını belirlemek amacıyla oluşturulan ve İzmir’de toplanan 1. İktisat Kongresi’nin temel ilkelerinden biri bitmekte olan girişimcilik ruhunu yeniden canlandırarak Türk insanını girişimci yapmak olmuştur.⁷⁶

1980 öncesi uygulanan ithal ikamesi ekonomi modeli ile içe kapanan, rekabetten uzak ve siyasi ve ekonomik belirsizlik nedeniyle yatırım yapamayan, devlet tarafından koruma beklentisi duyan bir girişimci profili oluşmuştur.⁷⁷

1980 sonrası uygulanan piyasa ekonomisi ile teşebbüs hürriyeti geliştirilerek girişimciler desteklenmiştir. Bu sebeple, Türkiye’de girişimciliği geliştirmek ve bu alandaki çalışmaları desteklemek için kurulmuş devlet veya sivil merkezli pek çok kuruluş

⁷¹ Aktaran: İslamoğlu, 2014: sayfa 29,30

⁷² www.mebgirisimcilikunite2, 2018

⁷³ A.g.e.,2018

⁷⁴ TÜGİAD, Ekonomik Kalkınmada Girişimciliğin Önemi,1993, Sayfa,19

⁷⁵ A.g.e.,1993, Sayfa 20

⁷⁶ A.g.e., 1993, Sayfa 20

⁷⁷ A.g.e.,1993, sayfa 21

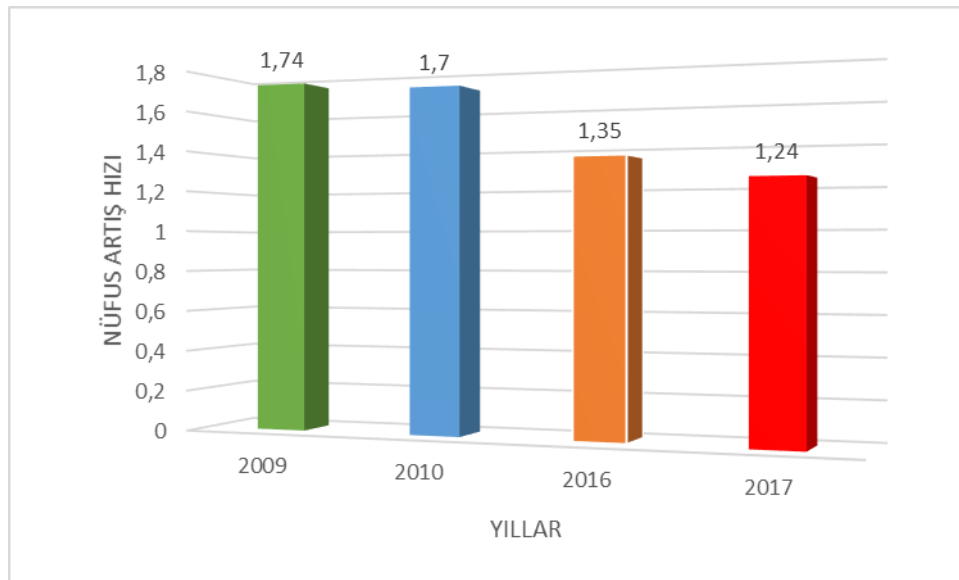
bulunmaktadır. Girişimcilerin eğitimi, yatırımın finansmanı vb konularda faaliyet gösteren bu kuruluşlar, nitelikli girişimci yetiştirmek için çalışmaktadırlar.⁷⁸

1990 yıllarda başlayan ve 2000 yıllarda kendini iyiden iyiye belli eden küreselleşme ile sermayenin de uluslararası hale gelmesi, yüksek teknolojilere sahip ülkelerin kas gücü gerektiren üretimlerini işgücünün ucuz olduğu ülkelere yönlendirmesi de işgücü piyasalarında önemli hareketlenmelere neden olmaktadır. İşgücü arzının ucuz olduğu ülkelerde üretim yapan küresel sermaye, bu ülkelerde sosyal yaşamın gelişmesi, işçilerin daha fazla haklara sahip olmak istemeleri gibi nedenler ile artan işgücü maliyetleri karşısında işgücünün daha ucuz olduğu ülkelere çabucak kaçabilmektedir. Günümüzün bütün uluslararası iş yapan büyük sermaye ve yüksek teknolojiye sahip şirketleri emek yoğun üretimlerini işgücünün ucuz olduğu Uzakdoğu ülkelerine kaydırmaları bunun güzel bir göstergesidir.⁷⁹

Önümüzdeki on yılda geçmiş on yıla kıyasla daha fazla sayıda kişi tarım dışı işgücü piyasasına girecektir. Diğer bir ifadeyle tarım dışı işgücü arzında geçmişe kıyasla belirgin bir artış gerçekleşecektir. Aslında bu artış başlamış durumdadır. Son yıllarda tarımda çalışanların sayısı sadece oransal olarak değil mutlak olarak da azalmaya başlamıştır. TÜİK'e göre 2004-2009 döneminde tarımda çalışanların sayısı yıllık ortalama yüzde 1,3 oranında azalmıştır. 2016-2017 İstihdamın Sektörel Dağılımına göre Tarım Sektörü istihdamın 2016 yılı için yüzde 19,5'ini, 2017 yılı için ise yüzde 19,4'ünü üstlenmiştir.

Türkiye nüfus artışı, giderek yavaşlasa da, devam etmektedir. TÜİK'in yayınladığı doğum istatistiklerine göre; 2009 nüfus artış hızı yüzde 1.74 iken 2010 yılında yüzde 1.70, 2016 yılında yüzde 1,35 iken, 2017 yılında ise yüzde 1,24 olarak gerçekleşmiştir.

GRAFİK 3- Nüfus Artış Hızı Yıllar İtibarıyla Türkiye

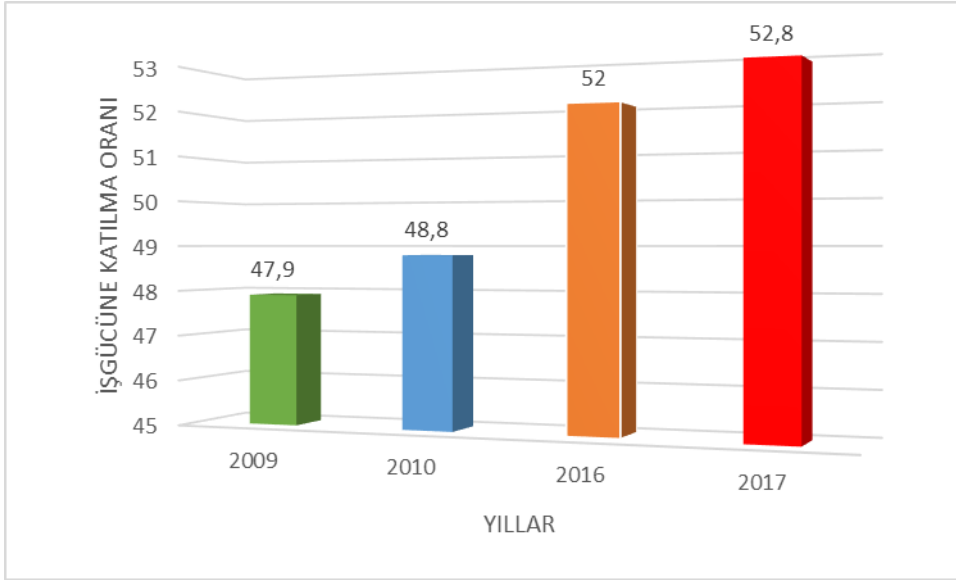
Kaynak: TÜİK Verileri

⁷⁸ A.g.e.,1993, Sayfa 22

⁷⁹ Güner vd. 2011; sayfa 46

Ancak çalışabilir nüfusa (15 yaş ve üzeri) katılmakta olan kuşaklardaki artış, 2004-2010 döneminde, ortalama yüzde 2'nin biraz üzerindedir. İşgücünde nispeten yüksek bir artış halen devam etmektedir ve önümüzdeki yıllarda da bu artış, azalarak da olsa, devam edecektir. TÜİK hane halkı işgücü istatistiklerine göre, işgücüne katılma oranı 2009 yılında yüzde 47,9, 2010 yılında yüzde 48,8 iken 2016 yılında yüzde 52,0, 2017 yılında ise yüzde 52,8 olarak gerçekleşmiştir.

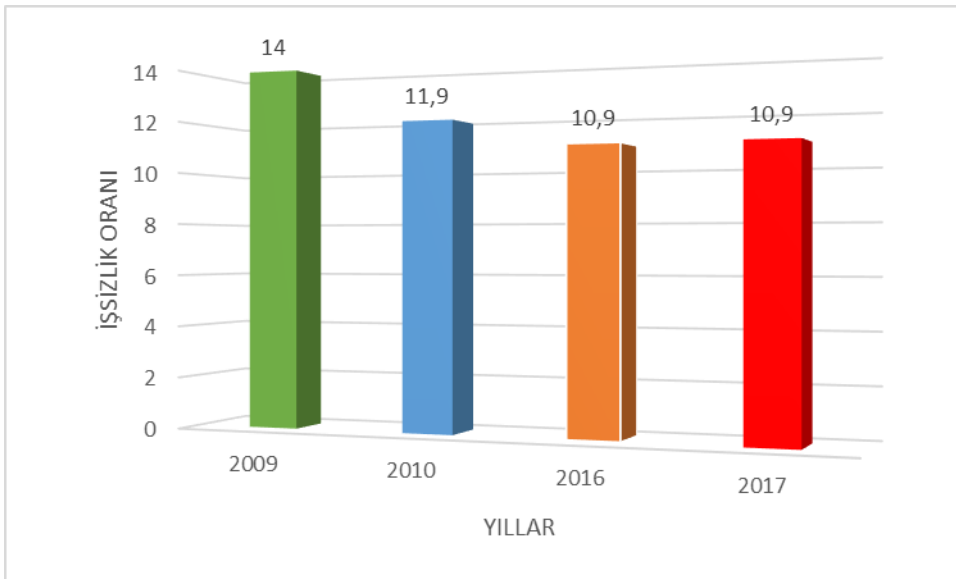
GRAFİK 4- İşgücüne Katılma Oranı Yıllar İtibarıyla Türkiye

Kaynak: TÜİK Verileri

Aynı dönemde yine TÜİK'in açıkladığı işsizlik oranlarına bakıldığında; 2009 yılında yüzde 14, 2010 yılında yüzde 11,9, 2016 yılında yüzde 10,9 iken 2017 yılında da aynı değeri koruyarak yüzde 10,9'da kalmıştır.

GRAFİK 5- İşsizlik Oranı Yıllar İtibarıyla Türkiye

Kaynak: TÜİK Verileri

Özetlenecek olursa, nüfus artışı, tarımdan kopuş ve kadınların giderek daha büyük bölümünün ki TÜİK verilerine göre 2009 yılında yüzde 26, 2010 yılında yüzde 27,6, 2016 yılında yüzde 28 iken 2017 yılında yüzde 27,6 oranında işgücüne katılması sonucunda Türkiye’de işgücüne katılma oranında yüksek artış eğilimi hâkimdir. 1990 ile 2000 arasında tarım dışı toplam işgücü arzının yıllık ortalama artışı yüzde 2.4 olurken, bu artışın 2004–2009 arasında ortalama yüzde 3 civarında gerçekleşmiştir. Tarım dışı işgücünün 25 milyon civarında olduğuna göre her yıl bir milyon yüz bin yeni iş yaratmak gereklidir. Aksi takdirde işsizliğin daha da artması ve/ya da istihdam oranının düşmesi kaçınılmaz olacaktır.⁸⁰

İşgücü piyasalarında küreselleşmeyle birlikte yaşanan değişim, işsizlik sorunuyla karşı karşıya gelen ülkelerin, bu sorunun çözümü için istihdamı arttıran ve istihdam edilebilirliği kolaylaştıran istihdam politikalarına başvurmalarına sebep olmuştur. Doğrudan iş yaratma, eğitim, işgücü piyasasında işgücü arz ve talebini eşleştirme gibi önlemlerle işsizlikle mücadele etmeyi ve istihdamı arttırmayı amaçlayan aktif istihdam politikaları son yıllarda hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerde işsizlikle mücadelede ve istihdam oluşturmada önemli bir araç olarak görülmüş ve uygulanmaya başlanmıştır.

Türkiye’nin genç ve dinamik bir nüfus yapısına sahip olması girişimcileri daha da heveslendirmektedir. Çünkü genç nüfus demek aynı zamanda her alanda daha fazla talep demektir. Girişimcilik günümüzde dünya ekonomileri için olduğu kadar Türkiye ekonomisi için de gelişmenin ve yeni değerler elde etmenin, sektörler arası işbirliği artışının anahtarı olarak gösterilmektedir.

Bu nedenle girişimcilerin önündeki engelleri kaldırmak ve fikirlerinin gerçekleştirilerek ekonomiye katılmasını sağlamak amacıyla yapılacak her çalışma ülkemizin de 2023 yılı kalkınma hedeflerine ulaşması açısından son derece önemlidir.

2.2.4 Girişimcilere Sağlanan Destekler

Küresel Girişimcilik Endeksi (GEM) Türkiye sonuçlarına bakıldığında, girişimcilik niyeti ve girişimcilik algısındaki olumlu bakış açısının Türkiye’nin güçlü bir noktası olduğu, girişimcilik kapasitesinin ise geliştirilmesine ihtiyaç olduğu sonucuna varılabilir.⁸¹

Türkiye’de 5 Haziran 2011 tarih ve 27955 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 2011/6 sayılı “Avrupa Küçük İşletmeler Yasası Prensipleri” hakkındaki Başbakanlık Genelgesi ile AB Küçük İşletmeler Yasası (SBA) kapsamında yürütülecek çalışmaların etkinliği açısından, KOBİ’lerle ilgili kurum/kuruluşlar tarafından gereken destek ve yardımın sağlanması ve KOBİ’lerle ilgili oluşturulacak her türlü politika, strateji, eylem planı, uygulama, vb. çalışmaların, Avrupa Küçük İşletmeler Yasası’nda belirtilen prensipler doğrultusunda gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Türkiye’de girişimcilik konusuna ilişkin hangi hedeflerin belirlendiği ve bu hedeflere ulaşmak için hangi desteklerin verileceği politika ve strateji belgelerinde gösterilmektedir. Temel makro politika dokümanı olan Onuncu Kalkınma Planında, girişimcilik kapsamındaki

⁸⁰ www.tuik.gov.tr , 2017

⁸¹ GİSEP 2015-2018; sayfa 38

hedefler ve girişimciliğin desteklenmesine yönelik diğer destek programları ve uygulamaları yer almaktadır.

Onuncu Kalkınma Planının 33 Numaralı Girişimcilik ve KOBİ'ler başlığı taşıyan bölümünde temel amaç "KOBİ'lerin rekabet güçlerinin artırılarak ekonomik büyümeye katkısının yükseltilmesi" olarak tanımlanmıştır. Bu kapsamda, öncelikle hızlı büyüyen veya büyüme potansiyeline sahip girişimler ile ürün, hizmet ve iş modeli açılarından yenilikçi küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin desteklenmesinin esas olduğu belirtilmektedir.⁸²

Planda, yukarıda açıklanan amaç ve hedeflere ulaşabilmek için belirlenen politikalar ise aşağıdaki şekildedir:⁸³

Girişimcilik kültürü; eğitimin her kademesinde girişimcilğe yönelik örgün ve yaygın eğitim programları, girişimcilik eğitimlerinin niteliğinin artırılması, girişimci rol modellerinin tanıtılması ve ödüllendirilmesine yönelik uygulamalar yoluyla geliştirilecektir.

Girişimcilik ekosisteminde hizmet ve destek sağlayan tüm kurum ve kuruluşların kurumsal kapasiteleri ve işbirliği düzeyleri artırılabilecektir.

Kamu tüzel kişiliğine sahip meslek kuruluşları, ekonomiye katkılarını artırmak ve girişimciliği desteklemek üzere yeniden yapılandırılacaktır.

Kuluçka, iş geliştirme merkezleri ve hızlandırıcıların nicelik ve nitelikleri artırılarak etkin bir şekilde hizmet vermeleri sağlanacaktır. Bu kapsamda kamu, STK'lar ve özel sektör işbirliğiyle destek modelleri geliştirilecektir.

Girişimcilik ve KOBİ desteklerinin sağlanmasında yenilik, verimlilik ve istihdam artışı, büyüme, ortak iş yapma gibi ölçütlerin yanı sıra kadın, genç girişimcilik ve sosyal girişimcilğe de öncelik verilecektir. Uygulamada izleme ve değerlendirme süreçleri iyileştirilecek, etki analizlerinden yararlanılarak desteklerin ekonomiye katkısı ölçülecektir.

Girişim sermayesi, bireysel katılım sermayesi, kredi garanti fonu, mikro kredi uygulamaları ve sermaye piyasası imkânları geliştirilerek, yeni girişim ve KOBİ'lerin finansmana erişimi kolaylaştırılacaktır. Küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin Ar-Ge, yenilik ve ihracat kapasiteleri geliştirilerek uluslararası ticarete açılma düzeyleri artırılabilecektir.

2.2.5 Girişimcilik Konseyi

Girişimcilik ekosistemi, bireylerin girişimci olma kararını etkileyen ve girişimcilerin başarılarına olumlu ya da olumsuz katkılarda bulunan, girişimcinin dışındaki çeşitli bileşenleri kapsamaktadır. Bu bileşenler, karar vericiler, sivil kuruluşlar, finans kaynakları, kümeler ve ağlar, eğitim, altyapı, beşeri ve sosyal sermaye gibi birçok unsurdan oluşmaktadır. Girişimciliğin sürdürülebilir niteliğe kavuşabilmesi için, birbiriyle etkileşim içinde bulunan bu unsurların, bütüncül bir yaklaşımla ele alınması gerekir. Bu noktadan hareketle Girişimcilik Konseyi kurulmuştur.⁸⁴

⁸² a.g.e. sayfa 44

⁸³ a.g.e. sayfa 45

⁸⁴ Türkiye Girişimcilik Stratejisi Eylem Planı 2015-2018, Sayfa 46

Girişimcilik Konseyi'nin görevi, Türkiye'deki ekosistemi bir bütün içinde ele alarak;

Girişimcilik kültürünün ve ortamının geliştirilmesi ve girişimciliğin yaygınlaştırılması için yeni stratejilerin ve politikaların belirlenmesine,

Bu kapsamda girişimcilerin desteklenmesine, girişimciliği engelleyen unsurların giderilmesine,

Yerli ve yabancı finans kaynaklarına ulaşım kolaylığı getirilmesine,

İleri teknoloji ve yüksek katma değer yaratan girişim faaliyetlerinin özendirilmesine ve Uluslararası rekabet gücü olan girişimci potansiyeli oluşturulmasına yönelik tavsiye kararlar alınmasını sağlamaktır.

Konseyin en önemli inisiyatiflerinden bir tanesi Türkiye Girişimcilik Stratejisi ve Eylem Planı'nın hazırlanmasıdır.⁸⁵

2.2.6 2015-2018 Türkiye Girişimcilik Stratejisi ve Eylem Planı

Avrupa Birliği 2020 stratejisinde önemli hedefler arasında, gençlerde girişimcilik ruhu ve bakış açısının teşvikinin öneminden hareketle yaratıcılık, inovasyon ve girişimcilik konularının eğitim içerisine eklenmesi hususuna yer verilmiştir. Bireylerin, hayat boyu öğreniminin önemli bir unsuru olan girişimcilik temel yetkinliğinin kazanılmasında eğitimin rolü çok büyüktür.⁸⁶

Bu çerçevede girişimcilik eğitimleri, bireylerin aşağıda belirtilen hedeflere ulaşılabilmesini sağlamalıdır:⁸⁷

Gençlerin özgüvenli, yaratıcı, risk ve inisiyatif alabilen, girişimci kafa yapısına sahip bireyler olması, diğer bir ifadeyle bu bireylerin girişimcilik temel yetkinliğine sahip olması,

Girişimci bireylerin işverenler tarafından tercih edilebilirliğinin artması,

Yenilikçi yeni işletmelerin kurulması,

Girişimcilerin toplumdaki ve ekonomideki rolünün artması.

Bu hedefler çerçevesinde ilk, orta, lise ve yükseköğrenim düzeyinde girişimcilik eğitimlerinin müfredat içerisine yerleştirilmesi ile ilgili çalışmaların giderek yaygınlaştığı ve ülkelerin stratejik planlarına yansıtıldığı görülmektedir.⁸⁸

KOSGEB Yeni Girişimci Teşvikinden yararlanmak amacıyla girişimciler Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri almaktadır. Bu eğitimler, İŞKUR İl Müdürlükleri tarafından düzenlendiği gibi, kamu kuruluşları, üniversiteler, belediyeler, meslek kuruluşları, özel idareler, kalkınma birlikleri ve kalkınma ajansları tarafından gerçekleştirilebilmektedir.

⁸⁵ A.g.e.; 2015, Sayfa 46

⁸⁶ Türkiye Girişimcilik Stratejisi ve Eylem Planı 2015-2018 Sayfa 47

⁸⁷ A.g.e sayfa 48

⁸⁸ Türkiye Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi ve Eylem Planı -2014

Girişimcilik kültürünü yaygınlaştırmak ve girişimcileri iş planı kavramı ile tanıştırarak başarılı işletmelerin kurulmasını sağlamak amacı ile düzenlenen girişimcilik eğitimleri, KOSGEB tarafından belirlenen modüller kapsamında en az 32 saat sürmekte olup, eğitimlerde; girişimcilik nitelikleri, iş fikri geliştirme, iş planı kavramı ve oğeleri konusunda bilgiler verilmektedir.⁸⁹

Yeni Girişimci Desteğine, Uygulamalı Girişimcilik Eğitimlerini başarı ile tamamlayarak işletmesini kuran gerçek ve tüzel kişiler başvuruda bilinmektedir. Yeni kurulmuş KOBİ'lere yardımcı olmak amacıyla sağlanan işletme kuruluş giderleri, makine, teçhizat, yazılım ve ofis donanım giderleri ve işletme giderleri için geri ödemesiz ve yine makine, teçhizat ve ofis donanım giderleri için geri ödemeli destek verilmektedir.⁹⁰

Ülkemizde son yıllarda yaşanan gelişmeler bankaların KOBİ'lere yönelik çalışmalarını artırmış ve sektörde "KOBİ Bankacılığı" oluşumunu ortaya çıkarmıştır. KOBİ'leri önemli bir müşteri olarak görmeye başlayan bankalar özel kampanyalar, kapsamlı paketler, danışmanlık hizmetleri gibi uygulamalarla rekabet etmektedirler.⁹¹

Ar-Ge ve yenilik, girişimcilerin ulusal ve uluslararası pazarlarda rekabet gücü kazanmalarını sağlayacak anahtar kavramın "yenilik" olduğu ancak küçük girişimcilerin kıt kaynaklarını risk içeren teknoloji, Ar-Ge ve yenilik faaliyetlerinde harcamaktan kaçınması gerçeğinden hareketle, tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de bilgi, beceri ve eserlerin yaratıldığı, depolandığı ve transfer edildiği yenilik sürecini yönlendirmek amacıyla izlenen politikalar mevcuttur.⁹²

Teknoloji geliştirme bölgelerinde; teknolojik bilginin üretilmesi, üretilen bilginin ticarileştirilmesi, üründe ve üretim yöntemlerinde ürün kalitesi ve standardının yükseltilmesi, verimliliği artıracak ve üretim maliyetlerini düşürecek yeniliklerin geliştirilmesi küçük ve orta ölçekli işletmelerin yeni ve ileri teknolojilere uyumunun sağlanması, araştırmacılara iş imknlarının sağlanması ve ileri teknoloji yatırımları yapacak yabancı sermayenin ülkeye girişinin hızlandırılması, sanayinin rekabet gücünün artırılması amaçlanmaktadır.⁹³

KOSGEB, niversitelerin katma değeri yüksek sonuçlar elde edebilmeleri ve işletmelerle yakın ilişkiler kurarak yenilikçi ürün ve prosesler geliştirebilmeleri ihtiyaından yola çıkarak, 1991 yılından itibaren niversite kampüslerinde kurduğu Teknoloji Geliştirme Merkezleri (TEKMER'ler) aracılığı ile niversite-Sanayi-Kamu işbirliği alanında çok önemli bir adımı gerçekleştirmiştir.⁹⁴

Böylece niversitelerin temsil ettiği beyin gücü, bilimsel çalışma ortamı, teknoloji kullanımı ve temel araştırma altyapısıyla, KOBİ'lerin temsil ettiği girişimci, yaratıcı ve yenilikçi

⁸⁹ Türkiye Girişimcilik Stratejisi ve Eylem Planı 2015-2018 Sayfa 49

⁹⁰ Türkiye Girişimcilik Stratejisi ve Eylem Planı 2015-2018 Sayfa 51

⁹¹ A.g.e Sayfa 53

⁹² A.g.e Sayfa 53

⁹³ A.g.e sayfa 54

⁹⁴ A.g.e Sayfa 35

Üretim gücünün bütünleşerek KOBİ'lerin ihtiyaç duyduğu teknolojik olanaklardan yararlanmalarının yolu açılmıştır.⁹⁵

Genç Girişimciler Kurulu, genç girişimcilere eğitim, kapasite geliştirme desteği ile girişimci fikirlerini hayata geçirmelerinde destek sağlamak, ülkemizdeki genç girişimci potansiyelinin nicelik ve nitelik bakımından geliştirilmesi ve daha donanımlı hale getirilmesi için politika belirlemek ve girişimcilik kültürünün gençler arasında gelişmesine öncülük etmek amacıyla kurulmuştur. Ayrıca TOBB bünyesinde kurulmuş olan İl Genç Girişimciler Kurulu, Genç Girişimciler Kurulu ile koordineli çalışarak genç giriimciliğini geliştirme konusunda politikalar geliştirilmesine katkıda bulunan istıari bir kuruldur.⁹⁶

Bir i kurma niyetindeki girişimcinin önündeki bürokratik engellerin en aza indirilmesi için son dönemde çalışmalara hız verilmiş ve artık tek noktadan başvuru ile irket kuruluu yapılabilmenin son noktasına gelinmiştir.

Finansal sorunlar ve sermaye yetersizliği girişimcilerin çözmek zorunda oldukları sorunlar, son yıllarda girişimcilere gerek hibe olarak gerekse de düşük faizli veya faizsiz yatırım sermayesi ile giderilmeye çalışılmaktadır.

Günümüzde gençler kendi iini kurmak ve yönetmek istiyor. Bu noktada müteşebbis gencin yönetici vasıflarının olması başarı için önem taşır. Giriimcilikte başarı, teşebbüs ruhu ve liderlik yeteneklerinin yanı sıra iyi bir yönetimle mümkün olabilir.

Mteebbis, i kurmak kadar mevcut bir ii kapatmanın da kolay olmasını ister. Bu nedenle, tasfiye işlemlerinin kolaylaştırılması yeni işletmelerin kurulmasını olumlu etkiler.

rn araştırma ve geliştirmenin teşvik edilmesi ve bu yöndeki yatırımların özendirilmesi, araştırma ve geliştirme neticesinde ulaşılan buluşların değerlendirilmesi, ödüllendirilmesi ve marka, patent uygulamalarının yaygınlaştırılması, ürün taklit ve tağıının cezalandırılması haksız rekabeti önleyerek alanında marka firmaların oluşmasına katkı sağlar.

Girişimcilerin sosyal güvenlik primlerinin ileri yoluna girinceye kadar hazine tarafından karşılanması, güvencesinin sağlanması ve desteklenmesi girişimciliği teşvik eder.

Ayrıca lkemizde girişimcilere; teknik danışmanlık, bilgilendirme, yurtdışı hizmetleri, buluşların özendirilmesi ve yurt dışı girişimci destek büroları ve fuar çalışmalarıyla destek olunmaktadır. Yurt dışı KOBİ gezilerine katılan firma temsilcilerine katkı sağlanmaktadır.

Yine ticaret, sanayi ve diğer meslek odaları, üyelerinin mesleki sorunlarına çözüm getirmek amacıyla araştırmalar yapar, yayınlar, eğitim seminerleri ve paneller düzenleyerek, üyelerinin sorunlarını ilgili mercilere iletirler.

⁹⁵ A.g.e Sayfa 35

⁹⁶ A.g.e Sayfa 62

2.3 İŞKUR'UN GİRİŞİMCİLİK FAALİYETLERİ

İŞKUR tarafından istihdamın korunmasına ve artırılmasına, işsizlerin mesleki niteliklerinin geliştirilmesine, işsizliğin azaltılmasına ve özel politika gerektiren grupların işgücü piyasasına kazandırılmasına yardımcı olmak üzere aktif işgücü hizmetleri kapsamında mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları, girişimcilik eğitim programları, toplum yararına programlar ve diğer kurs, program, proje ve özel uygulamalar düzenlenmektedir.⁹⁷

Türkiye çapında 81 İŞKUR İl Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen İşgücü Piyasası İhtiyaç Analizleri sonucunda o ilde en çok ihtiyaç duyulan meslekler tespit edilmekte ve bu mesleklerde kurs/program düzenlemek amacıyla Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından Yıllık İşgücü Eğitim Planları hazırlanmaktadır.

Kurum tarafından sunulan aktif işgücü hizmetlerinden yararlanmak isteyen kayıtlı işsizlere Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri/Hizmet Merkezlerinde görev yapan 4.000'e yakın iş ve meslek danışmanı tarafından danışmanlık hizmeti verilmektedir. İş ve meslek danışmanlarının bu hizmeti ile işsizler kendilerine en uygun kurs/programa katılma imkânına sahip olmaktadır.⁹⁸

İŞKUR'un Aktif İşgücü Programları Kapsamında Temel Faaliyetleri

Mesleki Eğitim Kursları

Girişimcilik Eğitim Programları

İşbaşı Eğitim Programları

Toplum Yararına Programlar

Bunlara ek olarak İŞKUR;

Çalışanların Mesleki Eğitimi

Özel Politika ve Uygulamalar

Korumalı İşyerleri Projesi

Engelli ve Eski Hükümlüye Kendi İşini Kurma Desteği

Engellinin İş Bulmasını Sağlayacak Destek Teknolojilerine İlişkin Projeler

Engellinin İşe Yerleştirilmesi, İşe ve İşyerine Uyumunun Sağlanmasına Yönelik Projeler

Engellilerin İstihdam Edilebilirliklerini Artırmayı Amaçlayan Mesleki Eğitim ve Rehabilitasyon Projeleri yürütmektedir.

⁹⁷ www.iskur.gov.tr

⁹⁸ www.iskur.gov.tr.

Karşılanan Giderler

Düzenlenen faaliyetlere katılanlardan herhangi bir ad altında, herhangi bir ücret ya da katkı alınmamaktadır. Faaliyetlere ilişkin tüm giderler İŞKUR tarafından karşılanmaktadır. Ayrıca faaliyetlerden yararlananlara eğitim ya da katılım süresince yol yemek gibi zorunlu ihtiyaçlarını karşılamaları amacıyla cep harçlığı ödenmektedir (2018 yılı için günlük 20-61,65 TL) .Toplum Yararına Programlarda ise bu ödemeler asgari ücret düzeyinde olmaktadır.⁹⁹

Belgelendirme

Mesleki eğitim kurslarına katılanlara, öncelikle uluslararası geçerliliği olan mesleki yeterlilik belgesi verilmektedir. Bunun mümkün olmadığı durumlarda ise Milli Eğitim Bakanlığı veya Üniversite onaylı kurs bitirme belgesi veya sertifikası verilmektedir.

Eğitim alan işsizler, eğitim aldıkları meslek ve açık iş durumuna göre özel sektör işyerlerinde istihdam edilmektedirler.

İşbaşı eğitim programlarına katılanlara İşbaşı Eğitim Programı Sertifikası; girişimcilik eğitim programlarına katılanlara ise KOSGEB tarafından girişimcilere yönelik olarak sağlanan desteklerden yararlanabilme olanağı veren Girişimcilik Eğitimi Katılım Belgesi verilmektedir.

100

2.3.1 Temel Politika ve Öncelikler

Onuncu Kalkınma Planı (2014-2018), Orta Vadeli Program (2017-2019), 2017 Yılı Programı ile Ulusal İstihdam Stratejisi (2014-2023) gibi temel politika metinlerinde Kurumun görev alanıyla ilgili olarak aşağıdaki önceliklere yer verilmiştir.¹⁰¹

Onuncu Kalkınma Planı ve Öncelikler (2014-2018)

Onuncu Kalkınma Planında istihdam ve çalışma hayatına ilişkin temel amaç; toplumun tüm kesimlerine insana yaraşır iş fırsatlarının sunulduğu, işgücünün niteliğinin yükseltilip etkin kullanıldığı, toplumsal cinsiyet eşitliği ile iş sağlığı ve güvenliği şartlarının iyileştirildiği ve güvenceli esneklik yaklaşımının benimsendiği bir işgücü piyasasının oluşturulmasıdır. Plan döneminde, yıllık ortalama yüzde 2,9 oranında istihdam artışıyla toplamda 4 milyon yeni iş yaratılması hedeflenmiştir. Dönem sonunda ise, hızlı istihdam artışı yanında işgücü piyasasına yönelik politikalar yoluyla özellikle kadınların iş hayatına katılımının artırılması sayesinde toplam işgücüne katılma oranının 2,7 puan artışla yüzde 53,8 seviyesine yükseltilmesi, işsizlik oranının yüzde 7,2 seviyesine indirilmesi, istihdam oranının da yüzde 49,9'a çıkarılması hedeflenmiştir. Bu hedeflere yönelik olarak İŞKUR'u da ilgilendiren politikalar şunlardır;¹⁰²

- Bölgesel, yerel ve sektörel işgücü dinamikleri dikkate alınarak, başta kadın ve gençler olmak üzere tüm kesimler için nitelikli istihdam imkânları geliştirilmeye devam edilecektir.

⁹⁹ www.iskur.gov.tr.

¹⁰⁰ www.iskur.gov.tr.

¹⁰¹ İŞKUR Faaliyet Raporu 2017

¹⁰² Onuncu Kalkınma Planı 2014-2018 Sayfa 47

- Mesleki rehberlik ve danışmanlık hizmetleri başta olmak üzere aktif işgücü politikaları etki analizlerine dayandırılarak yaygınlaştırılacaktır.
- İşgücünün eğitim düzeyi yükseltilerek istihdam edilebilirliği artırılacak ve işgücü piyasasının talep ettiği becerilerin kazandırılması için yaşam boyu eğitim faaliyetlerine önem verilecektir.
- AB normları çerçevesinde özel istihdam büroları aracılığıyla geçici iş ilişkisi uygulamaları yaygınlaştırılacaktır.

Diğer yandan, 2023 hedeflerine ve Onuncu Kalkınma Planının amaçlarına ulaşılabilmesi açısından önem taşıyan, temel yapısal sorunlara çözüm olabilecek, dönüşüm sürecine katkıda bulunabilecek, genellikle birden fazla bakanlığın sorumluluk alanına giren, kurumlar arası etkin koordinasyon ve sorumluluk gerektiren kritik reform alanları için “Öncelikli Dönüşüm Programları” tasarlanmıştır.¹⁰³

¹⁰³ İŞKUR 2017 Faaliyet Raporu

İŞKUR’u ilgilendiren Programlar ve Sorumlu olduğu Bileşenler ile müdahale araçları şunlardır;

Program 1.8 İşgücü Piyasasının Etkinleştirilmesi	Bileşen 2: Aktif İşgücü Programlarının Etkinleştirilmesi AİP’lerin etki değerlendirmesinin yapılması ve ihtiyaçlara göre yeniden tasarlanması. İş ve meslek danışmanlarının sayılarının artırılarak niteliklerinin yükseltilmesi.
	Bileşen 4: Sosyal Yardım İstihdam Bağlantısının Güçlendirilmesi Sosyal yardım sistemi ile İŞKUR sistemi arasında işbirliğinin güçlendirilmesi. Çalışabilir durumda olduğu halde sosyal yardım alanların uygun eğitim almasının ve uygun işi bulmasının sağlanması. Çalışabilir durumda olanların sosyal yardım sahipliğinin belirlenmesinde İŞKUR tarafından yapılan iş tekliflerinin dikkate alınması.
Program 1.19 Temel ve Mesleki Becerileri Geliştirme	Bileşen 3: Genç İşgücünün Temel Becerilerinin Geliştirilmesi İŞKUR’da görevli iş ve meslek danışmanlarının lise ve üniversite mezunu gençlerin tamamına ulaşmasının ve İŞKUR tarafından düzenlenecek beceri eğitimlerinden yararlanmalarının sağlanması. Halk eğitim merkezleri ile yerel yönetimlerin meslek edindirme merkezlerinin hayat boyu öğrenme merkezi olarak yeniden yapılandırılması ve bu merkezlerde sunulan temel beceri eğitim faaliyetlerinin nicelik ve nitelik olarak artırılması.

Orta Vadeli Program (2017-2019)

Orta Vadeli Programın temel amaçları; istikrarlı ve kapsayıcı niteliğiyle büyümeyi artırmak, enflasyonu düşürmek, cari açığı azaltma eğilimini korumak, ekonominin rekabet gücünü, istihdam ve verimlilik seviyesini artırmak, mali disiplinin kalitesini artırmak ve kamu maliyesini güçlendirmektir.¹⁰⁴

Programın istihdama ilişkin hedefleri ise şöyledir; program döneminde işgücüne ve istihdama katılımın artırılmasına yönelik uygulanacak politikalar sonucunda tarım dışında ilave 2.609 bin kişinin istihdam edilmesi beklenmektedir. Bu dönemde toplam istihdam artışının 2.318 bin kişi olacağı öngörülmektedir. 2016 yılı sonunda yüzde 51,8 olması beklenen işgücüne katılım oranının program dönemi sonunda yüzde 53,5’e ulaşması hedeflenmektedir. 2016 yılında yüzde 46,3 olması beklenen istihdam oranının dönem sonunda yüzde 48,3’e yükselmesi beklenmektedir. Böylece, dönem sonunda istihdam edilen kişi sayısı 29.534 bine ulaşacaktır. İstihdamda tarım sektörünün ağırlığının 2016 yılında yüzde 19,3 olarak gerçekleşmesi beklenirken, dönem sonunda bu oranın yüzde 16,8’e gerileyeceği

¹⁰⁴ Orta Vadeli Program 2017-2019 Sayfa 5

tahmin edilmektedir. 2016 yılı sonunda yüzde 10,5 olacağı tahmin edilen işsizlik oranının 2019 yılında yüzde 9,8 seviyesine gerileyeceği öngörülmektedir.¹⁰⁵

Bu hedeflere ulaşabilmek için Orta Vadeli Programda İŞKUR'u ilgilendiren İstihdam Politikaları şunlardır;¹⁰⁶

- Sürdürülebilir ve kapsayıcı büyüme anlayışı çerçevesinde, işgücünün niteliğini artırarak küresel piyasalarda rekabet edebilen bir işgücü piyasasının oluşturulması temel amaçtır.
- Kadınlar ve engelliler başta olmak üzere, özel politika gerektiren grupların işgücüne ve istihdama katılımlarını artırmaya yönelik politikaların etkin bir şekilde uygulanmasına devam edilecektir.
- Gençlerin becerilerinin artırılması ve işgücüne katılımlarının hızlandırılması politikası çerçevesinde genç istihdamı ve girişimciliğini destekleyecek politikalara devam edilecektir.
- İşgücü piyasası aktörlerinin esnek çalışma biçimlerine uyumunu kolaylaştıracak mevzuat düzenlemeleri, bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmaları yapılacaktır.
- Faaliyet alanları geçici iş ilişkisini de kapsayacak şekilde genişletilen özel istihdam bürolarının yaygınlaştırılması sağlanacaktır. Söz konusu büroların faaliyetleri için etkin bir denetleme mekanizması oluşturulacaktır.
- Sosyal yardım alan ve çalışabilir durumdaki kesimlerin üretken duruma getirilerek sürdürülebilir gelir elde edebilmelerinin sağlanması amacıyla aktif işgücü programları etkin bir biçimde uygulanmaya devam edilecektir.

Ulusal İstihdam Stratejisi (2014-2023)

İşgücü piyasasındaki yapısal sorunların çözülmesi, orta ve uzun vadede büyümenin istihdama katkısını artırmak suretiyle işsizlik sorununa kalıcı çözümler getirilmesi amacıyla hazırlanan Ulusal istihdam Stratejisi (2014-2023) 30 Mayıs 2014 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Stratejinin temel hedefleri aşağıdaki şekilde belirlenmiştir;¹⁰⁷

İşsizlik oranı 2023 yılında % 5 düzeylerine indirilecektir.

İstihdam oranı 2023 yılında % 55 düzeyine yükseltilecektir.

Tarım dışı sektörde kayıt dışı istihdam oranı, 2023 yılında % 15'in altına düşürülecektir.

Ulusal İstihdam Stratejisi (UİS);

Eğitim İstihdam ilişkisinin Güçlendirilmesi, İşgücü Piyasasında Güvence ve Esnekliğin Sağlanması, Özel Politika Gerektiren Grupların İstihdamının Artırılması ve İstihdam Sosyal Koruma ilişkisinin Güçlendirilmesi temel politika eksenleri ile büyüme potansiyeli veya

¹⁰⁵ Orta Vadeli Program 2017-2019 Sayfa 7

¹⁰⁶ İŞKUR 2017 Faaliyet Raporu

¹⁰⁷ Ulusal İstihdam Stratejisi ve Eylem Planı 2014-2023 Sayfa 22

büyümenin istihdam esnekliği yüksek olan Bilişim, Finans, İnşaat, Sağlık, Tarım, Tekstil ve Hazır Giyim, Turizm sektörleri üzerine inşa edilmiştir.¹⁰⁸

Bu kapsamda, UİS'te belirlenen hedeflere ulaşmak amacıyla İŞKUR'un sorumlu/ilgili kurum olarak yer aldığı politikalar şunlardır;¹⁰⁹

Eğitim-İşgücü piyasası arasında uyum sağlanacaktır.

MBRD Hizmetleri çerçevesinde İŞKUR ve MEB hizmetleri artırılıp yaygınlaştırılacaktır.

Üniversitelerin kariyer merkezleri yaygınlaştırılarak öğrencilere iş arama ve bulma teknikleri konusundaki rehberlik faaliyetleri artırılacaktır.

Yükseköğrenim mezunlarının İŞKUR'a kayıt olmaları sağlanacaktır.

Aktif İşgücü Piyasası Politikaları (AİPP) yaygınlaştırılarak etkinliği artırılacaktır.

Güvenceli esneklik hakkında işçi ve işverenlerin farkındalığı artırılacaktır.

Kadınların işgücüne katılma oranı ve istihdamı artırılacak, kayıt dışı istihdam ile mücadele edilecektir.

Genç işsizliği azaltılacaktır.

Engellilerin işgücüne katılım oranı ve istihdamı artırılacaktır.

Uzun süreli işsizlerin işe dönüşü hızlandırılacaktır.

Sosyal koruma hizmeti, hane halkı kompozisyonu da dikkate alınarak kişilerin ihtiyaçlarına göre çalışmayı teşvik edici şekilde tanımlanacak ve sınıflandırılacaktır.

İşsizlik sigortası daha fazla sosyal koruma sağlayacak şekilde yeniden düzenlenecektir.

"Çocuk İşçiliği İle Mücadele Ulusal Programı" etkin bir şekilde uygulanacaktır.

Çalışabilir durumda olan sosyal yardım yararlanıcılarının nitelikleri belirlenerek istihdamı teşvik edilecektir.

İşgücünün niteliği sektörün güncel ihtiyaçları dikkate alınarak geliştirilecektir.

Sektörün ihtiyaçlarına yönelik işgücü talebi karşılanacaktır.

Sektörde mevcut istihdam imkânları geliştirilecektir.

Sektörde mevcut istihdam imkânları geliştirilecek ve çalışanların istihdam şartları iyileştirilecektir.

Sektördeki işgücü niteliği geliştirilecektir.

Ulusal İstihdam Stratejisi 2023 yılına kadar 3'er yıllık süreyle hazırlanan eylem planlarıyla uygulanacak olup, 2017-2019 dönemi Eylem Planı kapsamında Kurumumuz 37

¹⁰⁸ A.g.e Sayfa 25

¹⁰⁹ İŞKUR 2017 Faaliyet Raporu

eylemenden doğrudan sorumlu, 52 eylemden ise işbirliği yapılacak kurum olarak belirlenmiştir.
110

2.3.2 Aktif İşgücü Eğitimleri

Türkiye İş Kurumu, istihdam edilebilirliğin artırılması, işgücünün niteliklerinin geliştirilmesi, işgücü piyasası taleplerinin karşılanması amacıyla aktif işgücü hizmetleri kapsamında;¹¹¹

- Hem çalışanlara hem de iş arayanlara yönelik mesleki eğitim kursları ve rehabilitasyon faaliyetleri,
- Bireylerin kendi işlerini kurmaları ve işlerini geliştirmeleri için girişimcilik eğitim programları,
- Mesleki deneyim eksikliği bulunan öğrencilere ve işsizlere yönelik işbaşı eğitim programları,
- Özel politika ve uygulama gerektiren bireylere yönelik olarak proje bazlı mesleki eğitim kursları,
- Engelli olup kendi işini kurmak isteyenlere yönelik hibe destekleri, işe ve işyerine uyum projeleri ile birlikte istihdam odaklı mesleki eğitim kursları, düzenlenmektedir.

Aktif işgücü programları kapsamında (TYP hariç) 2017 yılında açılan 116.624 kurs/programlardan 508.851 kişi yararlanmış olup, bu kurs/programlar için toplam 1.354.870.000 TL harcanmıştır.¹¹²

TABLO1 - Kurs ve Programlardan Yararlanan Sayıları 2017 Türkiye

KURS / PROGRAM TÜRÜ	KURS / PROGRAM SAYISI	KURSIYER / KATILIMCI SAYISI		
		ERKEK	KADIN	TOPLAM
Mesleki Eğitim Kursu	5.649	35.761	81.819	117.580
Girişimcilik Eğitim Programı	3.691	47.715	46.301	94.016
İşbaşı Eğitim Programı	107.284	145.867	151.388	297.255
GENEL TOPLAM	116.624	229.343	279.508	508.851

Kaynak: İŞKUR 2017 Yılı Faaliyet Raporu

¹¹⁰ İŞKUR 2017 Faaliyet Raporu

¹¹¹ A.g.e. 2017

¹¹² İŞKUR 2017 Faaliyet Raporu

2.3.3 Girişimcilik Eğitim Programları

Kuruma kayıtlı olanların kendi işlerini kurmalarına ve geliştirmelerine yardımcı olmak ve Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB)

Yeni Girişimci Desteğine başvurarak bu destekten yararlanmalarını sağlamak programların temel amacını oluşturmaktadır.¹¹³

Girişimcilik eğitim programları ile girişimci adaylarının kendi iş fikirlerine ilişkin olarak iş planı hazırlamayı öğrenmesi ve uygulamaya yönelik gerekli bilgi ve deneyim kazandırılması yoluyla kişilerin işletme kurma fikrinin olgunlaşması sağlanmaktadır.¹¹⁴

2009 yılından itibaren uygulamaya başlanan girişimcilik eğitim programlarından söz konusu yılda 6.674 kişi yararlanmışken, bu sayı 2017 yılında 94.016 kişiye ulaşmıştır. Katılımcıların yaklaşık yüzde 49'u kadın, yüzde 38'i 15-29 yaş grubunda, yüzde 33'ü ilköğretim mezunu, yüzde 31'i ortaöğretim mezunu, yüzde 33'ü ise ön lisans ve üstü eğitim mezunudur.¹¹⁵

2.3.4 Engellilere Yönelik Kendi İşini Kurma Hibe Desteği

İŞKUR, kendi işinin patronu olmak isteyen, iş kuracağı alanda mesleki eğitim diploma veya sertifikası veya girişimcilik eğitimi sertifikası olan engellilere toplam 50 Bin TL hibe desteği sağlamaktadır.¹¹⁶

Hibe desteği kapsamında;¹¹⁷

- Kuruluş işlemleri desteği: İşyeri kuruluşu için yapılan resmi işlemler, onaylar, izinler, ruhsatlar gibi masraflar için en fazla 3.000 TL,
- İşletme gideri desteği: Sözleşme imza tarihinden itibaren işletmeye 12 ay içinde olmak şartı ile fatura karşılığı olarak işletme giderlerinin (su, elektrik, iletişim, ısınma, kira, tanıtım) en fazla % 60'ını geçmeyecek şekilde yıllık toplamda en fazla 11.000 TL,
- Kuruluş desteği: Sözleşme imza tarihinden itibaren 12 ay boyunca fatura karşılığı olmak üzere işletmenin temel faaliyet alanı ile ilgili makine, teçhizat, yazılım, donanım, ham ve ara madde, sarf malzeme, ofis malzemesi gibi maliyetler için en fazla 36.000 TL olmak üzere maksimum 50.000,00 TL, kaynak tahsis edilmektedir.

2017 yılında 270 adet proje başvurusu alınmış ve yapılan değerlendirmeler sonrasında 187 adet projeye yaklaşık 6.732.000,00 TL kaynak aktarılmıştır.¹¹⁸

¹¹³ www.iskur.gov.tr

¹¹⁴ www.iskur.gov.tr

¹¹⁵ İŞKUR 2017 Faaliyet Raporu

¹¹⁶ www.iskur.gov.tr

¹¹⁷ www.iskur.gov.tr

¹¹⁸ İŞKUR 2017 Faaliyet Raporu

2.3.5 Eski Hükümlülere Yönelik Kendi İşini Kurma Hibe Desteği

Engelli ve Eski Hükümlü İstihdam Etmeyen İşverenlerden Tahsil Edilen İdari Para Cezaları Komisyonu aracılığıyla Kendi işini kurmak isteyen eski hükümlülere brüt asgari ücretin 15 katına kadar hibe desteği sağlanmakta olup 2017 yılında Komisyon tarafından kendisine sunulan projeler kapsamında; Eski Hükümlü Kendi İşini Kurma projesi ile ilgili 198 adet proje alınmış 159 proje desteklenmiş olup söz konusu projelere 3.540.981,00 TL kaynak aktarılmıştır.¹¹⁹

2.3.6 İşverenlere Yönelik Danışmanlık Hizmetleri

Danışmanlar, portföylerinde yer alan işverenleri ziyaret ederek onlara İŞKUR hizmetlerini tanıtmaya, işgücü talebi alma, İŞKUR ile ilgili işlerini gerçekleştirme konularında yardımcı olmaktadır. İŞKUR, sunduğu danışmanlık faaliyetleri ile nitelikli elemana ihtiyaç duyan işverenlerin taleplerini karşılayarak işgücü piyasasının arz ve talep yönünü buluşturan bir köprü görevi üstlenmektedirler.

Ayrıca, işverenlerin mevcut ihtiyaçlarını gidermenin yanı sıra gelecekte ihtiyaç duyacakları meslekleri de belirleyerek onlar için bir yol haritası çizmektedir. İşveren danışmanlığı kapsamında yapılan işyeri ziyaretleri yıllar itibarıyla önemli ölçüde artış göstermiştir. 2016 yılında 552.505 işyeri ziyaret edilmişken bu sayı, 2017 yılında 601.202 olmuştur.¹²⁰

2.3.7 İŞKUR-Google İşbirliği

İŞKUR ve Google arasında “Türkiye İçin Dijital Dönüşüm Hareketi” kapsamında işbirliği yapılmaktadır. Bu kapsamda İŞKUR Üniversite İrtibat Noktaları aracılığıyla düzenlenen etkinliklerde Bursa, Kayseri, Van, Gaziantep, Samsun, Konya ve Antalya’da öğrencilere yönelik olarak Google tarafından “Dijital Girişimcilik” ve “YouTuber Nasıl Olunur” konu başlıklı eğitimler verilmeye başlanmıştır.

Ayrıca İstanbul, İzmir, Kocaeli ve Bursa’da da girişimcilik eğitim programından yararlanan vatandaşlara da yine Google tarafından iki saatlik “Dijital Girişimcilik Eğitimi” sunulmaktadır.¹²¹

2.3.8 İstihdam Fuarı ve Kariyer Günleri

İŞKUR, istihdam hizmetlerini çeşitlendirmek ve işe yerleştirmede aktif rol oynamak amacıyla İstihdam Fuarı ve Kariyer Günleri düzenlenmesine önem vermekte ve bu faaliyetlerin 2010 yılından beri sayısını artırarak devam ettirmektedir. İstihdam fuarları işçi, işveren ve ilgili kuruluşları aynı çatı altında yüz yüze buluşturmak, işverenlerin işgücü taleplerini değerlendirmelerine imkân vermek, adaylarla firma temsilcileri arasında ön görüşme imkânı sağlamak, istihdam ortamı yaratmak, İŞKUR’un hizmetlerinin vatandaşlar tarafından tanınırlığını arttırmak amacıyla düzenlenmektedir.

¹¹⁹ www.iskur.gov.tr

¹²⁰ a.g.e. sayfa 56

¹²¹ İŞKUR 2017 Faaliyet Raporu sayfa 59

2010 yılında 10 istihdam fuarı düzenlenmişken, 2017 yılında düzenlenen fuar sayısı 37 olmuştur. Diğer yandan kariyer günleri ile eğitim düzeyi yüksek/nitelikli işgücüne ulaşarak İŞKUR faaliyetleri hakkında tanıtım ve bilgilendirme yapılarak çalışma hayatına yeni atılacak olan gençlerin iş arama süresinin kısalmasına yardımcı olunmakta, İŞKUR'un tanınırlığı artırılmaktadır. Ayrıca ilin önde gelen işverenleri ile gençleri buluşturularak girişimcilik ve iş hayatı hakkında bilgi düzeylerinin artırılmasına çalışılmaktadır. 2011 yılında düzenlenen kariyer günü sayısı 40 iken, 2017 yılı içerisinde 118 kariyer günü gerçekleştirilmiştir. ¹²²

2.3.9 Kadın İşletmelerine Finansman ve Danışmanlık Desteği Programı

AB Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı (IPA) kapsamında finanse edilen proje, İŞKUR ve Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası işbirliğinde yürütülmüştür. 2014-2017 yılları arasında uygulanana projenin bütçesi 38 milyon Avrodur. Projenin amacı, kadınlara ait veya kadınlar tarafından yönetilen KOBİ'lerin sürdürülebilir büyümelerinin desteklenerek yeni istihdam alanları oluşturulmasıdır. Bu doğrultuda projenin hedef grubu, kadınlara ait veya kadınlar tarafından yönetilen KOBİ'lerdir. Projenin finansal bileşeni kapsamında Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası ile Vakıfbank, İş Bankası, TEB, Finansbank ve Garanti Bankası arasında 50 milyon Avroluk kredi kullandırma anlaşması imzalanmıştır.

Tahsis edilen kredi miktarının yaklaşık 250 milyon Avrosu Türkiye çapında 16 bin kadın işletme tarafından kullanılmıştır. Projenin işletme destekleri bileşeni kapsamında 342 işletmeye danışmanlık, 80 işletmeye mentorluk, 657 işletmeye eğitim verilmiştir. Gerçekleştirilen tanıtım ve görünürlük faaliyetleri ile 6 binden fazla kadına ulaşılmıştır. Değerlendirmesi tamamlanan danışmanlık projeleri neticesinde 794 yeni istihdam oluşturulmuştur.

Bununla beraber söz konusu işletmelerin yüzde 65'inde verimlilik artışı, yüzde 75'inde gelir artışı sağlanmıştır. Projenin ulusal kapanış konferansı 22 Kasım 2017 tarihinde ilgili kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları, uluslararası kuruluşlar ve proje faydalanıcılarının katılımıyla Ankara'da gerçekleştirilmiştir. ¹²³

2.3.10 Kadınlar İçin Daha Çok ve İyi İşler: Türkiye'de İnsana Yakışır İş İçin Kadınların Güçlendirilmesi Projesi

ILO ve İŞKUR işbirliği ile yürütülen projenin amacı, kadın istihdamının artırılması ve yaygınlaştırılması için ulusal ölçekte kapsayıcı ve bütüncül bir politikanın geliştirilmesine destek olmak, aktif işgücü piyasası programları ile kadınlar için insana yakışır iş olanaklarının sağlanması, toplumsal cinsiyet eşitliği ve çalışma standartları alanında farkındalık oluşturulması ve Türkiye'de kadın istihdamının güçlendirilmesine destek olmaktır. Projenin hedef grubu ise İŞKUR'a kayıtlı işsiz kadınlardır.

İsveç Uluslararası Kalkınma Ajansı (SIDA) tarafından finanse edilen Projenin bütçesi yaklaşık 3,4 milyon Dolar olup, Projenin 2018 yılı Haziran ayında sona ermesi

¹²² a.g.e sayfa 49

¹²³ a.g.e sayfa 70

planlanmaktadır. Ankara, Konya, Bursa ve İstanbul pilot illerinde uygulanan olan Proje ulusal ölçekte sonuçlara ulaşılmıştır.

Proje kapsamında;

- İŞKUR'un öncülüğünde ilgili kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşlarından oluşan Ulusal Teknik Ekip tarafından ilk "Kadın İstihdamı Eylem Planı" hazırlanmıştır.
- Toplumsal cinsiyet eşitliğine ilişkin süreçlerin izlenmesi ve raporlanması amacıyla 81 İl Müdürlüğünden yönetici düzeyinde toplumsal cinsiyet eşitliği temsilcisi belirlenmiştir.
- 2017 yılında gerçekleştirilen İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulları toplantılarında "kadın istihdamı" konusu ana gündem maddesi olarak ele alınmıştır.
- Açık İş Analizlerinin yürütülmesinde kullanılan ankete açık işlerin cinsiyet kırılımı eklenmiştir.
- Toplumsal cinsiyet eşitliği ve çalışma standartları konusunda farkındalığın artırılması amacıyla kadın istihdamı ve kadınlar için insana yakışır işler konusunda ülke çapında kısa belgesel film yarışması düzenlenmiş, kamu spotları hazırlanarak ulusal kanallarda yayınlanmıştır.
- 30 iş ve meslek danışmanına girişimcilik eğitim programı başvuru sürecinin değerlendirilmesi eğitimi verilmiştir.
- Pilot illerde "İşgücü Piyasasının Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Perspektifinden Analizi Raporları" ile "Erken Çocukluk Bakım ve Eğitim Hizmetleri Haritalandırma Çalışması" ve "Kadın Girişimciliğini Girişimcilik Eğitimleri Yolu İle Teşvik Etmede Daha İyi Bir Uygulama" raporları hazırlanmıştır.
- 2017 yılı içinde 81 İl Müdürlüğü toplumsal cinsiyet eşitliği temsilcisine, 50 Genel Müdürlük personeline ve pilot illerde görevli 175 iş ve meslek danışmanına toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi verilmiştir. Toplumsal cinsiyet eşitliği eğitici eğitimi verilen 19 personel tarafından pilot illerde ki 100 personele eğitim verilmiştir.
- 400 kadına girişimcilik eğitimi, 28 kadına mikro hibe ve danışmanlık desteği, 830 kadına iş arama becerileri semineri ve danışmanlık hizmeti verilmiştir.¹²⁴

2.3.11 Girişimcilik Eğitimi Programları "Kendi İşinizi Kurmanıza Yardımcı Olalım"

Girişimcilik eğitim programı, Kuruma kayıtlı kişilere yönelik olarak kendilerini kurmalarına ve geliştirmelerine yardımcı olmak amacıyla uygulanan programlardır.¹²⁵

Girişimcilik eğitim programı kapsamında temel seviye girişimcilik eğitimi, "Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) ile Türkiye İş

¹²⁴ İŞKUR 2017 Yılı Faaliyet Raporu sayfa 72

¹²⁵ www.iskur.gov.tr

Kurumu (İŞKUR) arasındaki Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi İşbirliği Protokolünde” belirlenen esaslar çerçevesinde gerçekleştirilmektedir.¹²⁶

Eğitim programı bitiminde, katılımcılara Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi Katılım Belgesi verilmektedir. Bu belge, KOSGEB Yeni Girişimci Desteğine başvuruda gerekmektedir.¹²⁷

Girişimcilik Eğitim Programının Süresi

Temel seviye girişimcilik eğitimi, sınıf içi eğitim ve atölye çalışmalarından oluşmakta olup en az 32 saat sürmektedir.

Girişimcilik Eğitim Programından Yararlanma Şartları¹²⁸

Kuruma kayıtlı olmak,

18 yaşını tamamlamış olmak,

Girişimcilik eğitim programında aynı modülden daha önce yararlanmamış olmak,

İş ve meslek danışmanlığı hizmetlerinden faydalanmış olmak,

Bu kapsamda Kuruma kayıtlı olanlardan özellikle işletmesini geliştirmek isteyenler için de girişimcilik eğitimleri verilebilmektedir.

Ayrıca tarımsal faaliyette bulunanlar ile isteğe bağlı sigortalı sayılanlar, sosyal yardım, özür lü maaşı ile dul ve yetim aylığı alanlar da girişimcilik eğitim programlarından yararlanabilirler.

Girişimcilik Eğitim Programlarında Karşılanabilecek Giderler

Katılımcı zaruri gideri

İş Kazası ve Meslek Hastalığı Sigortası Primi

Genel Sağlık Sigortası Prim Giderleri

Başvuru Yeri Ve Zamanı

81 ilde bulunan Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri ile hizmet merkezlerine istenildiği zaman başvuru yapılarak iş ve meslek danışmanlığı hizmetlerinden faydalanarak programa katılabilirsiniz. ¹²⁹

¹²⁶ www.iskur.gov.tr

¹²⁷ www.iskur.gov.tr

¹²⁸ www.iskur.gov.tr

¹²⁹ www.iskur.gov.tr

3 ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.1 İSTİHDAM POLİTİKASI OLARAK GİRİŞİMCİLİK

Ülkelerin ekonomik büyüme ve kalkınması o ülkede gerçekleşen girişimcilik faaliyetlerine bağlıdır. Çünkü girişimciler yeni işler yaratır, birçok yeni ürün ve servis sağlar rekabeti artırır, teknolojik değişim sayesinde verimliliği artırır ve bireylerin hayatlarına pozitif yönde etki etkilerler ¹³⁰.

Girişimci, ekonomik kaynakları, en verimli sahalara yönelterek üretim kaynaklarını, ortaya koyduğu yeni tarzlarla birleştirerek üretimin faktörlerine dönüştürmektedir ¹³¹.

Bundan dolayı girişimciler yaşadıkları topluma karşı önemli görevler üstlenirler ve üstlendikleri görevler onları toplumsal ve ekonomik kalkınma için önemli kılar.

Bu görevler şunlardır:¹³²

Az gelişmiş ülkelerde en önemli sorunlarda birisi işsizliktir ve bu sorun yeni yatırımların yapılmamasından kaynaklanır. İşsizlikten kurtulmanın en etkin yolu kişilerin kendi işlerini kurmalarıdır. Dolayısıyla girişimci sayısı ne kadar artarsa, istihdam oranı da o kadar artacaktır.

Girişimci sayısının artması toplumsal refah düzeyi ve yaşam kalitesini de artıracaktır.

Girişimciler hem bilim ve teknolojiyi kullanarak, hem de bu alanlara kaynak aktararak bilim ve teknolojinin gelişmesine öncülük ederler.

Girişimciler yurtdışında, kendi ülkelerinin reklamlarını yaparlar.

Girişimciler kullanılmayan potansiyelleri kullanarak, bunların atıl durmalarını önlerler.

Girişimcilik ve yöneticilik niteliklerine sahip olan kişiler sadece kendi işletmeleri için değil aynı zamanda ülke ekonomisinin başarısı içinde gereklidir Dolayısıyla ülkemizde küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin yapısının güçlendirilmesi içinde girişimcilik ruhuna ve yöneticilik becericine sahip kişiler büyük önem taşımaktadır. ¹³³

Diğer yandan ülkemizde girişimcilik ruhu ve yöneticilik niteliklerini kişiliğinde bütünleştirmiş kişi sayısı oldukça azdır. Bunun bir nedeni de yeni bir yatırım için mali kaynak bulma sıkıntısıdır ancak şunu unutmamak gerekir ki girişimcilik ruhuna sahip olmanın gereği de zor koşulların üstesinden gelip yeni fırsatlar yaratmaktır. ¹³⁴

Girişimcilik başkalarının yarattığı ekonomik değerleri kendi bünyemizde toplamak değil kendi çabalarımızla yeni ekonomik değerler yaratmaktır. Köşe dönmek için para

¹³⁰ GEM, 2013

¹³¹ Yalçıntaş, 2010: sayfa 21

¹³² İraz, 2005: sayfa 4

¹³³ Bayraktaroğlu, SAÜ, İİBF, 2018, Girişimcilik Ders Notları, Sayfa,13

¹³⁴ A.g.e Sayfa 14

kazanmak ve bu yolda her şeyi mubah saymak girişimcilik kültürüne uymayan bir davranış sergilemektir.¹³⁵

Girişimciliğin hareket noktası sorun çözmek ve ihtiyaç gidermek olmalıdır. Girişimcilik sürecinin başında yer alan iş fikri, kişinin öz malıdır ve ona ait olmalıdır. İşte buna fikri mülkiyet hakkı denir ve korunur.

Gerçek girişimci; “kafanı kullan köşeyi dön,” “çal çırp köşeyi dön”, gibi deyişlerle hareket etmez. Etik değerlere bağlı girişimciler devletine vergisini tam veren, vatandaşlara istihdam sağlayan, ürettikleri mal ve hizmetlerle müşterilerin çeşitli ihtiyaçlarını karşılayan, düzenledikleri veya katkıda bulundukları sosyal sorumluluk projeleriyle toplumsal fayda üreten bireylerdir. Sözün özü girişimci kendine güven duymalı aynı zamanda da kendisine güvenilen kimse olmalıdır.¹³⁶

3.1.1 Girişimciliğin Avantajları

İnsanları girişimci olmaya yöneltten birçok faktör bulunmaktadır. Müteşebbisin kendi işini kurarak kendi işinde çalışmasının avantajları vardır.¹³⁷

Özerklik: Bağımsızlık ihtiyacı ve karar verme özgürlüğü girişimcilerin en temel amaçlarıdır. Kişinin kendi kendisinin patronu olması pek çok girişimci için tatmin edici bir duygudur.

Başarma Hissi: Girişimcilerin pek çoğu için yeni bir başlangıç oldukça önemlidir. Bir şey oluşturma fikrini karlılığa dönüştürmek başarı hissi verir ve girişimciler fikrin başarıya dönüşmesinin kendi sorumluluğunun bir sonucu olduğunu bilirler.

Finansal Kontrol: Girişimcilerin finansal anlamda bağımsızlıklarının olması genelde çok varlıklı oldukları hissini doğursa da girişimcilerin çoğu büyük servetin peşinde koşmaktansa finansal karları üzerinde kontrol sahibi olmak isterler.

Girişimcilerin yeni bir iş kurarak elde edeceği bir diğer avantaj ise toplumda saygı görmek ve aile, arkadaş ve sosyal çevre tarafından takdir edilmek şeklinde ifade edilebilir.

3.1.2 Girişimciliğin Dezavantajları

Girişimciliğin çeşitli avantajları olduğu gibi dezavantajları da vardır, girişimci işe başlamadan önce ve başladıktan sonra bu dezavantajların farkında olmalıdır.¹³⁸

Kişisel Özveriler: Özellikle işin ilk kurulduğu zamanlarda girişimciler zamanlarının hemen hemen tamamını işle ilgilenerek geçirirler. Bu nedenle ailelerine, kişisel uğraşlarına ve hobilerine fazla zaman ayıramazlar. Bunun sonucu olarak da aile ilişkilerinde gerileme ve stres ortaya çıkabilir. Girişimci işletmesini kurarken ne ölçüde fedakârlıkta bulunabileceğini iyi belirlemelidir.

¹³⁵ A.g.e Sayfa,14

¹³⁶ www.afozetleri.com

¹³⁷ A.g.e. Sayfa,28

¹³⁸ A.g.e Sayfa 29

Sorumluluk Yükü: İşletmede çalışanların aksine girişimcilerin büyük sorumlulukları vardır. İşletmede girişimciden başka birikimlerini harcayan, evini şirketin borçlarına karşılık teminat olarak gösteren ve aybaşında ödenecek paraları bulmak zorunda olan başka birisi yoktur. Girişimciler işletmedeki tüm fonksiyonların yönetiminden de sorumludurlar.

Zarara Fazla Tolerans Gösterememek: Girişimcilerin bazı kararları, karlarını olumsuz yönde etkileyebilir. Uzun yıllar başarılı bir şekilde yaşayan işletmeler yanlış bir karar ya da yönetimdeki bir zafiyet nedeniyle kapanmak zorunda kalabilmektedir. Örneğin; fazla kabul görmeyen ürünlerin üretimi ya da kar marjı çok düşük olacak yerleşim alanlarında işyeri açılması. Bununla birlikte küçük işletmelerde finansal kaynağa sahip tek kişi girişimci olduğundan her an finansal sorunlarla karşı karşıya kalınabilmektedir

Ayrıca küçük işletmeler, büyük rakiplerinin yaptığı gibi yüksek reklam harcaması yapıp ürünlerini tanıtamamalarının sonucu olarak talep yaratamama sorunu ile de karşılaşabilirler.

139

3.2 TÜRKİYE’DE HİBE VE TEŞVİK DESTEĞİ VEREN KURUM VE KURULUŞLAR¹⁴⁰

3.2.1 KOSGEB DESTEKLERİ

3.2.1.1 GİRİŞİMCİLİK DESTEK PROGRAMI

Programın Amacı

Girişimciliğin desteklenmesi

Girişimciliğin yaygınlaştırılması

Başarılı işletmelerin kurulması

Programdan Kimler Yararlanabilir

Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler,

Girişimciler

İşletici Kuruluşlar (İş Geliştirme Merkezi’ni yönetmek üzere kurulan tüzel kişilik)

Programın Kapsamı

Bu program,

Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi,

Yeni Girişimci Desteği,

İş Geliştirme Merkezi (İŞGEM) Desteği

İş Planı Ödülünden oluşur.

A) Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi

¹³⁹ a.g.e. sayfa, 29

¹⁴⁰ www.tuyad.org.tr

Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi, kendi işini kurmak isteyen girişimcilerin bir iş planına dayalı olarak kuracağı işletmelerin başarı dőzeylerini artırmak amacıyla dőzenlenir. Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri;

KOSGEB birimleri tarafından dőzenlenen,

Ulusal veya uluslararası projeler kapsamında, KOSGEB tarafından yőrőtőlen,

KOSGEB ile işbirliği içerisinde çeşitli kurum ve kuruluşlar tarafından dőzenlenen eğitimler,

Őniversiteler tarafından őrgőn eğitim kapsamında verilen girişimcilik dersleri'dir.

Bu eğitimler, 24-saati atölye çalışmalarından oluşan toplam 70 saatlik eğitimler olup; genel katılıma açık ve őcretsiz eğitimlerdir.

B) Yeni Girişimci Desteği

Destekten Kimler Yararlanabilir

Bu destekten;

Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi'ni,

KOSGEB Genç Girişimci Geliştirme Programı'nı,

Kőők Őlekli işletme Kurma Danışmanlığı Desteği (KŐİDD) Programı'nı tamamlayarak eğitime veya programa katıldıldını belgeleyen ve işletmesini kuran girişimciler, İşGEM'de yer alan işletmeler yararlanabilir.

DESTEK UNSURU		ÜST LİMİTİ (TL)	DESTEK ORANI (%) (1. ve 2 . Bölge)	DESTEK ORANI (%) (3., 4., 5. ve 6. Bölge)
İşletme Kuruluş Desteği	Geri Ödemesiz	3.000	60 Kadın Girişimci ve Özürlü Girişimciye %70 uygulanır.	70 Kadın Girişimci ve Özürlü Girişimciye %80 uygulanır.
Kuruluş Dönemi Makine, Teçhizat, Ofis Donanım ve Yazılım Desteği		15.000		
İşletme Giderleri Desteği		12.000		
Sabit Yatırım Desteği	Geri Ödemeli	70.000		

Destekten Yararlanma Koşulu ve Başvuru

Programdan yararlanmak isteyen işletmelerin www.kosgeb.gov.tr adresindeki KOSGEB Veri Tabanı'na kayıt olması ve KOSGEB Hizmet Merkezi'ne iş planı ve ilgili belgeler ile birlikte başvurusu yapması esastır.

C) İş Geliştirme Merkezi (İŞGEM) Desteği

KOBİ'lere işletme geliştirme koçluğu, destek ağlarına ulaşım, finans kaynaklarına erişim imkânı, uygun koşullarda iş yeri mekânı, ortak ofis ekipmanı ve ofis hizmetleri sunmak amacıyla kurulacak bir İŞGEM'in, kuruluş ve işletme giderlerine destek sağlanmaktadır.

Desteğe Kimler Başvurabilir?

Belediyeler,
Üniversiteler,
Özel İdareler,
Kalkınma Birlikleri,
Meslek Kuruluşları,
Kâr amacı gütmeyen kooperatifler.

Destek Unsurları, Oranı, Süresi ve Üst Limiti

İŞGEM Kuruluş Desteği süresi en fazla 18 ay,
İŞGEM İşletme Desteği süresi en fazla 36 ay'dır.

DESTEK UNSURU		ÜST LİMİTİ (TL)	DESTEK ORANI (%) (1. ve 2. Bölge)	DESTEK ORANI (%) (3.,4.,5. ve 6. Bölge)
İŞGEM Kuruluş Desteği - Bina Tadilatı - Mobilya Donanım - İŞGEM Yönetim	Geri ödemesiz	750.000 (600.000 125.000 25.000)	60	70
İŞGEM İşletme Desteği - Personel - Eğitim, Danışmanlık -- Küçük Tadilat		100.000 (30.000 50.000 20.000)	60	70

Destekten Yararlanma Koşulu ve Başvuru

İŞGEM kuruluş ve işletme desteği için KOSGEB Hizmet Merkezi'ne iş planı ve ilgili belgeler ile birlikte başvuru yapılması esastır.

Destekten yararlanmak isteyen işletici kuruluş, www.kosgeb.gov.tr adresindeki KOSGEB Veri Tabanına kayıt olur.

D) İş Planı Ödülü

Üniversiteler tarafından örgün eğitim kapsamında verilen "Girişimcilik" dersini alan öğrenciler arasında İş Planı Ödülü Yarışması düzenlenir.

İş Planı Ödülünden yararlanmak isteyen üniversite KOSGEB'e başvurur.
İş planları ilk üç dereceye girmiş olan öğrencilerden, en fazla 24 ay içinde işini kurmuş olmaları kaydı ile;

Birinciye 15.000 TL,

İkinciye 10.000 TL,

Üçüncüye 5.000 TL ödül verilir.

Kaynak; <http://www.kosgeb.gov.tr/Pages/UI/Destekler.aspx?ref=8&refContent=69>

3.2.1.2 KREDİ FAİZ DESTEKLERİ¹⁴¹

Programın Amacı Ve Gerekçesi

Kredi Faiz Desteği programları ile KOSGEB tarafından; küçük ve orta ölçekli işletmelere uygun koşullarda finansal destek temin edilerek,

- üretim, kalite ve standartlarını artırmaları,
- finansman sorunlarının çözümü,
- istihdam yaratmaları,
- uluslararası düzeyde rekabet etmelerinin sağlanmasıdır.

KOSGEB'in 2003 yılından itibaren sağladığı finansal destekler, Bakanlar Kurulu Kararı gereğince 2008 yılına kadar üç kamu bankası aracılığıyla sağlanmış, 2008 yılı Mayıs ayında ise yeniden düzenlenen Bakanlar Kurulu Kararı kapsamında, halen Türkiye'de faaliyette bulunan kamu bankaları, özel bankalar, katılım bankaları ile yapılan Protokollerle KOBİ'lere kullanılacak kredilerin faiz/kar payı, komisyon vb. giderlerinin program türüne göre kısmen ya da tamamen karşılanması şeklinde sürdürülmektedir.

Kaynak ve PDF'ler; <http://www.kosgeb.gov.tr/Pages/UI/Destekler.aspx?ref=32>

3.2.1.3 AR-GE, İNOVASYON VE ENDÜSTRİYEL UYGULAMA DESTEK PROGRAMI¹⁴²

Programın Amacı Ve Gerekçesi

Bilim ve teknolojiye dayalı yeni fikir ve buluşlara sahip KOBİ ve girişimcilerin geliştirilmesi,

Teknolojik fikirlere sahip tekno-girişimcilerin desteklenmesi,

KOBİ'lerde Ar-Ge bilincinin yaygınlaştırılması ve Ar-Ge kapasitesinin artırılması,

Mevcut Ar-Ge desteklerinin geliştirilmesi,

İnovatif faaliyetlerin desteklenmesi,

Ar-Ge ve İnovasyon proje sonuçlarının ticarileştirilmesi ve endüstriyel uygulamasına yönelik destek mekanizmalarına ihtiyaç duyulması.

PROJE SÜRESİ

Ar-Ge ve İnovasyon Programı için en az 12 (on iki), en çok 24 (yirmi dört) ay,

Endüstriyel Uygulama Programı için en çok 18 (on sekiz) ay,

Her iki program için de Kurul kararı ile 12 (on iki) aya kadar ek süre verilebilir.

¹⁴¹ www.tuyad.org.tr

¹⁴² www.tuyad.org.tr

AR-GE, İNOVASYON VE ENDÜSTRİYEL UYGULAMA DESTEK PROGRAMI

AR-GE, İNOVASYON VE ENDÜSTRİYEL UYGULAMA DESTEK PROGRAMI		Destek Üst Limiti(TL)	DESTEK ORANI (%)
Ar-Ge ve İnovasyon Programı			
İşlik Desteği		İşliklerden bedel alınmaz	
Kira Desteği		12.000	75
Makine-Teçhizat, Donanım, Hammadde, Yazılım ve Hizmet Alımı Giderleri Desteği		100.000	75
Makine-Teçhizat, Donanım, Hammadde, Yazılım ve Hizmet Alımı Giderleri Desteği (Geri Ödemeli)		200.000	75
Personel Gideri Desteği		100.000	75
Başlangıç Sermayesi Desteği		20.000	100
Proje Geliştirme Desteği	Proje Danışmanlık Desteği	25.000	75
	Eğitim Desteği	5.000	
	Sınai ve Fikri Mülkiyet Hakları Desteği	25.000	
	Proje Tanıtım Desteği	5.000	
	Yurtdışı Kongre/Konferans/Fuar Ziyareti/Teknolojik İşbirliği Ziyareti Desteği	15.000	
	Test,	25.000	

	Analiz, Belgelendirme Desteği		
Endüstriyel Uygulama Programı			
Kira Desteği		18.000	75
Personel Gideri Desteği		100.000	75
Makine-Teçhizat, Donanım, Sarf Malzemesi, Yazılım ve Tasarım Gid. Desteği		150.000	75
Makine-Teçhizat, Donanım, Sarf Malzemesi, Yazılım ve Tasarım Giderleri Desteği (Geri Ödemeli)		200.000	75

3.2.2 MALİYE BAKANLIĞI DESTEKLERİ¹⁴³

3.2.2.1 GİRİŞİMCİLİK AŞAMALI DESTEK PROGRAMI

Programla girişimcilerin, teknoloji ve yenilik odaklı iş fikirlerini, katma değer ve nitelikli istihdam yaratma potansiyeli yüksek teşebbüslere dönüştürebilmeleri için, fikir aşamasından pazara kadar olan faaliyetlerin desteklenmesi, böylece nitelikli girişimciliğin özendirilmesi ve uluslararası rekabet gücü olan, yenilikçi, teknoloji düzeyi yüksek ürün ve hizmetleri geliştirebilen başlangıç firmalarının oluşturulması amaçlanmıştır.

Program kapsamında girişimcilere girişimcilik eğitimi verilmekte, ayrıca sanayi deneyimi olan rehberler ile girişimciye teknik, ticari ve idari konularda destek sağlanmaktadır.

Program, yenilikçi iş fikirlerinin aşamalı olarak ticari ürün/hizmete dönüştürülmesine yönelik olarak aşağıda belirtilen 4 aşamadan oluşmaktadır:

a) Aşama 1; girişimcinin iş fikri başvurusunu sunduğu ve bu fikrin olumlu değerlendirilmesi durumunda girişimciye bu fikri bir iş planı ile projelendirmesi için isteğe bağlı olarak girişimcilik eğitimi ve TÜBİTAK'ın uygun gördüğü durumlarda rehber desteği sağlanan aşamadır. Aşama 1, girişimcinin iş planını hazırlaması ile sona erer.

b) Aşama 2; iş planı başvurusunun değerlendirilmesi sonucu başarılı bulunanlar için girişimcinin sermaye şirketine **teminat alınmaksızın hibe olarak** sermaye desteği sağlanarak iş planı çerçevesinde kavramsal tasarım, teknik ve ekonomik fizibilite, teknolojik doğrulama (ön prototip, demo, benzetim, yazılım algoritması vb) çalışmalarının gerçekleştirildiği aşamadır. Aşama 2 boyunca kuruluşun isteğine bağlı olarak TÜBİTAK'ın uygun gördüğü

¹⁴³ www.tuyad.org.tr

durumlarda rehber desteği sağlanabilir. Aşama 2’de geręekleřtirdikleri çalışmaların ıktıları ticarileşme potansiyeli taşıyan firmalara, hazırlayacakları “ticarileşme iş planı”, izleyici ve varsa rehber raporları değerlendirilerek doğrudan Aşama 4’e geçiş onayı verilebilir.

c) Aşama 3; bu aşamanın amacı kuruluşun bir önceki aşamada geręekleřtirdięi çalışmaların ve elde ettiği ıktıların, Ar–Ge çalışmalarıyla daha da geliştirilerek ticarileşmeye konu olabilecek veya uygulamaya aktarılabilecek bir ürün/sürecin ortaya konmasıdır. Firmanın proje nerisi hazırlayarak TÜBİTAK KOBİ Ar-Ge Başlangıç Destek Programı’na başvurması sonucu teknolojik doğrulaması kabul edilmiş projenin bu programa özel kriterler doğrultusunda değerlendirilmesi ile başlar. Bu aşamada detay tasarım, ticari prototipin geliştirilmesi, denemeler ve saha testleri gibi faaliyetler geręekleřtirilir. Aşama 3’te desteklenerek bu aşamayı başarı ile tamamlamış ve ıktıları ticarileşme potansiyeli taşıyan projeler için Aşama 4’e geçiş onayı, kuruluşun hazırlayacağı “ticarileştirme iş planı” ve izleyici raporları değerlendirilerek verilir.

d) Aşama 4; kuruluşun talebi zerine TÜBİTAK’ın girişim sermayesi firmalarına mektup göndererek, kuruluşa veya proje çıktısına ortak olmaya davet ettiği ve/veya çıktıların satışını kolaylaştırmak üzere belirli aralıklarla proje pazarları düzenlediği/desteklediği aşamadır

Kaynak; <http://tubitak.gov.tr/tr/destekler/girisimcilik/ulusal-destek-programlari/icerik-1512-girisimcilik-asamali-destek-programi>

3.2.2.2 AR-GE İNDİRİMİ

Ülkemizde “Ar-Ge İndirimi”ne ilişkin;

1. 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununda,
2. 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununda,
3. 5746 sayılı Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanunda

ayrı ayrı düzenlemeler yapılmıştır. 193 sayılı Kanun’daki “Ar-Ge İndirimi” ile ilgili düzenlemeler 31.07.2004 tarihinden, 5520 sayılı Kanun’da yer alan “Ar-Ge İndirimi” düzenlemeleri ise 01/01/2006 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Kanunlarda yer alan Ar-Ge İndirimi oranı 01/04/2008 tarihinde yürürlüğe giren 5746 sayılı Kanun ile 0’ e yükseltilmiştir.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu ve 5746 sayılı Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun kapsamında mükelleflerin, münhasıran yeni teknoloji ve bilgi arayışına yönelik araştırma ve geliştirme faaliyetleri çerçevesinde, işletmeleri bünyesinde 2008 hesap döneminden itibaren yaptıkları harcamaların 0’ kurum kazancının tespitinde Ar-Ge indirimini olarak dikkate alınabilmektedir.

5746 sayılı Kanun kapsamında Ar-Ge indiriminden yararlananlar, Gelir Vergisi Kanunu ile Kurumlar Vergisi Kanununda yer alan Ar-Ge indiriminden ayrıca yararlanamazlar. Bir başka ifadeyle mükellefler, aynı anda hem 5746 sayılı kanundaki Ar-Ge indiriminden hem de 193 sayılı Gelir Vergisi veya 5520 sayılı Kurumlar Vergisi kanunundaki Ar-Ge indiriminden faydalanamazlar.

Gelir Vergisi mükellefleri, ya 5746 sayılı Kanun kapsamında Ar-Ge indiriminden yararlanacaklar, ya da Gelir Vergisi Kanununun 89 uncu maddesinin 9 numaralı bendindeki Ar-Ge indiriminden yararlanacaklardır.

Kurumlar Vergisi mükellefleri ise, ya 5746 sayılı Kanun kapsamında Ar-Ge indiriminden yararlanacaklar, ya da Kurumlar Vergisi Kanununun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının a) bendindeki Ar-Ge indiriminden yararlanacaklardır.

3.2.3 EKONOMİ BAKANLIĞI TEŞVİKLERİ¹⁴⁴

Ekonomi Bakanlığı tarafından verilen Yatırım Teşvik Belgesi, tasarrufları yatırıma yönlendirmek amacıyla katma değeri yüksek, ileri ve uygun teknolojileri kullanarak bölgeler arası dengesizlikleri gidermek, istihdam yaratmak ve uluslararası rekabet gücü sağlamak için yatırımların devlet tarafından desteklenmesi adına verilen bir belgedir. Bu kapsamda atırımcı direk nakit destek yerine gümrük vergisi muafiyeti, katma değer vergisi istisnası, faiz desteği, sigorta primi işveren hissesi desteği, vergi indirimi ve yatırım yeri tahsisı gibi teşvik araçlarıyla desteklenir.

Bölge illerimiz olan Balıkesir ve Çanakkale illeri, Düzey 2 Bölgeler sınıflandırmasına göre, 2.Bölge sınıfına dâhil edilmekte ve TR 22 bölgesi olarak adlandırılmaktadır. Bununla beraber Çanakkale'ye bağlı Bozcaada ve Gökçeada ilçelerimiz TR 22 bölgesi olarak adlandırılmakla beraber 4. Bölge sınıfına dahildirler.

Teşvik Belgesi'ne Müracaat Edebilecekler

1. Gerçek kişiler
2. Adi ortaklıklar
3. Sermaye Şirketleri, kooperatifler ve iş ortaklıkları
4. Dernekler ve vakıflar
5. Kamu kurum ve kuruluşları
6. Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları
7. Yurtdışındaki yabancı şirketlerin Türkiye'deki şubeleri
8. Türk Ticaret Kanunu'na göre kurulmuş yabancı sermayeli şirketler

¹⁴⁴ www.tuyad.org.tr

Teşvik Belgesi’ne Müracaat Dokümanları

1. Müracaat Dilekçesi
2. Noter Tasdikli imza Sirküleri
3. Tebliğ ekindeki örneğe uygun Yatırım Bilgi Formu
4. 400 TL müracaat bedelinin ödendiğine dair makbuzun ikinci nüshası (bu bedel hiçbir şekilde iade edilmez)
5. Firmanın son durumunu gösterir Türkiye Ticaret Sicil Gazetesi aslı veya onaylı sureti
6. SSK’dan alınacak, prim borcu olmadığına dair “temiz kağıdı”
7. ÇED Yönetmeliği eki yatırımlar için “ÇED Olumlu Kararı” veya “ÇED Gerekli Değildir Kararı”
8. Yatırımın karakteristiğine bağlı olarak istenebilecek diğer belgeler (EPDK Lisans tarihi ve numarası, Maden İşletme Ruhsatı ve İşletme İzni, Turizm Yatırımı, Turizm İşletmesi ve/veya Kısmi Turizm İşletme Belgesi, Lojistik yatırımları için L2 belgesi gibi)
9. Yatırım yapılacak taşınmaza ilişkin tapu belgesi veya kira sözleşmesi

Müracaat Mercii

Ekonomi Bakanlığı Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü’ne Sabit yatırım tutarı bir milyon ile sekiz milyon Türk Lirası arasında olan ve tebliğle belirlenecek imalat sanayi yatırımları için firmanın tercihiyle bağlı olarak yatırımın yapılacağı yerdeki Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğine bağlı yetkilendirilmiş olan sanayi odalarına da müracaat edilebilir. Bu kapsamda Balıkesir Sanayi Odası yetkilendirilmiş olup söz konusu müracaatları değerlendirmektedir. Ancak Çanakkale Ticaret Odası yetkilendirilmemiştir.

Kaynak; http://www.gmka.org.tr/ekonomi_bakanligi_tesvikleri

2015 Yılı İktisadi Kalkınma Mali Destek Programı

PROGRAM ADI	İktisadi Kalkınma Mali Destek Programı
PROGRAM REFERANS NO	TR22/15/İKMDP
PROGRAMIN AMACI	TR22 Güney Marmara Bölgesi'nin ulusal ve uluslararası pazarlardaki etkinliğinin artırılabilmesi ve daha güçlü bir ekonomik yapıya sahip olabilmesi için yüksek katma değerli ürün/hizmet üretiminin geliştirilmesine katkı sağlamaktır
PROGRAMIN ÖNCELİKLERİ	1. Bölgedeki işletmelerin ihracat kapasitelerinin artırılması
	2. İthal edilen orta ve yüksek teknolojlili sanayi ürünlerinin yerli üretimle ikame edilmesi
	3. KOBİ'lerin, Ar-Ge ve yenilikçilik kapasitelerinin artırılması
	4. Alternatif turizm faaliyetlerinin geliştirilmesiyle sezonun on iki aya yayılması ve turizm sektörünün Bölgeye sağladığı katma değer artırılması
	5. Yenilenebilir enerji sistemleri üretiminin geliştirilmesi
PROGRAMIN TOPLAM BÜTÇESİ	5.500.000 TL
AJANSIN SAĞLAYACAĞI DESTEK MİKTARLAR	Asgari Tutar: 50.000 TL Azami Tutar: 500.000 TL
PROJE SÜRESİ	Azami 12 ay
UYGUN BAŞVURU SAHİPLERİ	Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler (KOBİ'ler) (BKZ: Bölüm 2.1.1)

Başvuru Rehberi ve Kaynak;

http://www.gmka.org.tr/2015_yili_iktisadi_kalkinma_mali_destek_programi

2015 Yılı Küçük Ölçekli Altyapı Mali Destek Programı

PROGRAM ADI	Küçük Ölçekli Altyapı Mali Destek Programı
PROGRAM REFERANS NO	TR22/15/KÖAMDP
PROGRAMIN AMACI	TR22 Güney Marmara Bölgesi'nde iş ve yatırım ortamının iyileştirilmesine, çevresel sürdürülebilirliğin sağlanmasına ve sosyal imkânların zenginleştirilmesine katkı sağlayacak altyapının güçlendirilmesi yoluyla sosyo-ekonomik kalkınmanın hızlandırılmasıdır
PROGRAMIN ÖNCELİKLERİ	1. Bölgedeki iş ve yatırım ortamının geliştirilmesine yönelik altyapının güçlendirilmesi
	2. Bölgedeki Organize Sanayi Bölgelerinin altyapılarının güçlendirilmesi
	3. Bölgedeki sosyal imkânların geliştirilmesine yönelik altyapının güçlendirilmesi
PROGRAMIN TOPLAM BÜTÇESİ	5.500.000 TL
AJANSIN SAĞLAYACAĞI DESTEK MİKTARLARI	Asgari Tutar: 250.000 TL Azami Tutar: 1.375.000 TL
PROJE SÜRESİ	Azami 24 ay

UYGUN BAŞVURU SAHİPLERİ	• Kamu Kurumları (Valilik, Kaymakamlık, İl Müdürlüğü, İlçe Müdürlüğü, Bölge Müdürlüğü, Bakanlıklara Bağlı Enstitüler, Diğer Kamu Kurum ve Kuruluşları) • Mahalli İdareler (Büyükşehir Belediyesi, İl Belediyesi, İlçe Belediyesi, Belde Belediyesi, İl/İlçe Özel İdaresi, Köy Muhtarlığı, Mahalli İdare Birlikleri) • Üniversiteler • Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları (Odalar, Borsalar) • Organize Sanayi Bölgeleri, Küçük Sanayi Siteleri • Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Başvuru sahiplerinin uygunluğuna ilişkin detaylı bilgi ve kurallar, Başvuru Rehberi'nin "2.1.1 Başvuru Sahiplerinin Uygunluğu" bölümünde yer almaktadır. İlgili bölümün incelenmesi önem arz etmektedir
---------------------------------------	---

Başvuru Rehberi ve Kaynak;

http://www.gmka.org.tr/2015_yili_kucuk_olcekli_altyapi_mali_destek_programi

2015 Yılı Sosyal Kalkınma Mali Destek Programı

PROGRAM ADI	Sosyal Kalkınma Mali Destek Programı
PROGRAM REFERANS NO	TR22/15/SKMDP
PROGRAMIN AMACI	TR22 Güney Marmara Bölgesi beşeri sermayesinin beceri ve yetkinliklerinin geliştirilmesi, bireylere eşit ve kaliteli yaşam imkânı sunarak sosyal bağların kuvvetlendirilmesi, toplumun tüm kesimlerinin yaşam kalitesinin, refah düzeyinin ve etkinliğinin artırılmasıdır.
PROGRAMIN ÖNCELİKLERİ	1. Toplumun zararlı maddelerden korunması ve başta gençler olmak üzere zararlı madde bağımlılarının rehabilitasyonu ve topluma kazandırılması

	2. Çalışma çağındaki nüfusun istihdam edilebilirliğinin artırılması
	3. Toplumsal dayanışmanın ve sivil toplum etkinliğinin geliştirilmesi
PROGRAMIN TOPLAM BÜTÇESİ	2.000.000 TL
AJANSIN SAĞLAYACAĞI DESTEK MİKTARLARI	Asgari Tutar: 50.000 TL Azami Tutar: 200.000 TL
PROJE SÜRESİ	Azami 9 ay
UYGUN BAŞVURU SAHİPLERİ	• Kamu Kurumları (Valilik, Kaymakamlık, İl Müdürlüğü, İlçe Müdürlüğü, Bölge Müdürlüğü, Okullar, Bakanlıklara Bağlı Enstitüler, Diğer Kamu Kurum ve Kuruluşları) • Mahalli İdareler (Büyükşehir Belediyesi, İl Belediyesi, İlçe Belediyesi, Belde Belediyesi, İl/İlçe Özel İdaresi, Köy Muhtarlığı, Mahalli İdare Birlikleri) • Sivil Toplum Kuruluşları (Dernek veya Birlik, Vakıf, Sendika, Federasyon, Konfederasyon) • Üniversiteler (Üniversite, Fakülte, Enstitü, Üniversite Araştırma Merkezi, Meslek Yüksekokulu, Yüksekokul, Rektörlüğe Bağlı Merkez) • Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları (Odalar, Borsalar, Birlikler) • Kooperatif - Birlikler (Kar Amacı Gütmeyen Kooperatifler, Kar Amacı Gütmeyen Birlikler) • Organize Sanayi Bölgeleri, Küçük Sanayi Siteleri

Başvuru Rehberi ve Kaynak;

http://www.gmka.org.tr/2015_yili_sosyal_kalkinma_mali_destek_programi

3.2.3.1 EKONOMİ BAKANLIĞI YATIRIMLARDA DEVLET YARDIMLARI¹⁴⁵

2012 yılı Nisan ayı içinde kamuoyuna tanıtılan Türkiye'nin yeni Yatırım Teşvik Programı, 15 Haziran 2012 tarih ve 2012/3305 sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar ile yürürlüğe girmiş; Kararın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar da 2012/1 sayılı Tebliğ'de tanımlanmıştır.Yeni tevik sistemi kapsamında uygulanmakta olan destek unsurlarına harita üzerinden ulaşabilirsiniz;

http://www.ekonomi.gov.tr/portal/content/conn/UCM/path/Contribution%20Folders/web/Yat%C4%B1r%C4%B1m/Yat%C4%B1r%C4%B1m%20Te%C5%9Fvik%20Sistemi/Tesvik_Haritasi.html?lve

Kaynak;

http://www.ekonomi.gov.tr/portal/faces/home/yatirim/yatirimTevsik/yatirimTevsik-Genel_Bilgi;jsessionid=LPhHJnRLJ2mhhc8zzkIY52NrNcfCtxH79JZK0dMyT1jQLpV5hpCL!-1791752935?_adf.ctrl-state=1dtzgs8l7w_4&_afLoop=73556525547888&_afWindowMode=0&_afWindowId=null#!%40%40%3F_afWindowId%3Dnull%26_afLoop%3D73556525547888%26_afWindowMode%3D0%26_adf.ctrl-state%3Dyy3bw6cro_4

3.2.4 EXİMBANK KREDİLERİ¹⁴⁶

3.2.4.1 EXİMBANK KREDİ İMKANLARI

Türk Eximbank, ihracat ve yurt dışı müteahhitlik hizmetlerini kredi, garanti ve sigorta programları ile destekleyerek ülkemizin döviz girdisinin artmasına önemli katkılarda bulunmaktadır.

Turizm Kredisi ve Yararlanabilecek Olanlar

Türk Eximbank, çalışmalarını çeşitlendirerek sürdürmek amacıyla “Turizm Kredisi” programını uygulamaya koymuştur. Kredi TL ve döviz cinsinden kullanılmaktadır.

Söz konusu kredi uygulaması ile;

- TÜRSAB üyesi A grubu işletme belgesi sahibi seyahat acentaları ile tur operatörleri (Yurtdışından getirilen turistlere yurt içi ve dışında verilen her türlü acentalık faaliyetlerine ilişkin hizmet karşılığında)
- Özel havayolu şirketleri (Yurt dışından taşınan yolculara verilen her türlü ulaşım faaliyetlerine ilişkin hizmetleri karşılığında),
- Turizm işletmeleri, yurtdışından getirilen turistlere yurtiçinde verilen her türlü konaklama, yeme - içme ulaşım, yurtdışı tanıtım ve pazarlama vb. hizmetleri karşılığında kredi imkanından yararlanabilmektedirler.

¹⁴⁵ www.tuyad.org.tr

¹⁴⁶ www.tuyad.org.tr

Firma Limiti Ne Kadardır?

Turizm TL/Döviz kredilerinin anapara bakiyeleri toplamı 15 Milyon ABD Dolarını aşamaz..

Kredinin Vadesi Nedir?

Kredi vadesi azami 540 gündür. Ayrıca, 360 gün (iki taksit), 120ve 180 gün vade seçenekleri de mevcuttur.

Ne Tür Teminatlar Kabul Edilmektedir?

Türk Eximbank tarafından uygun bulunan kredi başvurusu için; kredinin anapara, faiz ve taahhüt riski toplamının % 100'ü oranında aşağıda dökümü verilen asli teminatlar tesis edilir.

Teminatlar:

- Banka teminat mektubu,
- Devlet İç ve Dış Borçlanma Senetleri,
- Kredi vadesiyle uyumlu ve kredinin kullanılacağı para cinsinden

düzenlenen Kredi Geri Ödeme Kefalet Sözleşmesi ile tesis edilen KGF kefaleti.

Kaynak; <http://www.yatirim-tesvik.com/index.php/turizm-tesvikleri/eximbank-kredileri.html>

3.2.5 TÜRKİYE TEKNOLOJİ GELİŞTİRME VAKFI¹⁴⁷

3.2.5.1 Ar-Ge Proje Destekleri

Ardışık ve tümleşik mekanizmaları içeren bu desteklerin amacı; kuruluşlarımızın, sahip olduğu teknoloji geliştirme potansiyelinden azami faydayı sağlamalarına olanak vererek geliştirdikleri teknolojiler ile küresel pazarlarda rekabet eden teknoloji şampiyonu işletmeler haline gelmelerini sağlamaktır.

TTGV Ar-Ge Destekleri altında Program Uygulayıcı Kuruluş olarak yürütülen programlar:

[Teknoloji Geliştirme Projeleri Desteği](#)

[Ticarileştirme Projeleri Desteği](#)

[İleri Teknoloji Projeleri Desteği](#)

3.2.5.2 Teknoloji Geliştirme Projeleri Desteği

TTGV'nin kurulmasıyla 1992 yılında başlatılan Türkiye'nin ilk Ar-Ge Projesi Desteği özelliğinde olan bu Program, 1992-2006 yılları arasında Hazine Müsteşarlığı aracılığıyla Dünya Bankası'ndan sağlanan fonlar ve Para Kredi ve Koordinasyon Kurulu'nun 98/10 sayılı Araştırma-Geliştirme Yardımına İlişkin Tebliği kapsamında 1995 yılından beri de DFIF kaynağından sağlanan fonlar aracılığıyla yürütülerek sanayi ve yazılım kuruluşlarına finansman desteği sağlanmıştır.

¹⁴⁷ www.tuyad.org.tr

2010 yılı Ağustos ayından itibaren T.C. Ekonomi Bakanlığı DFİF kaynağından fon aktarımı yapılmadığından, şu anda ‘Teknoloji Geliştirme Projeleri’ kapsamında proje başvurusu alınamamaktadır.

3.2.5.3 Ticarileştirme Projeleri Desteği

2006 yılında Vakfımız özkaynaklarıyla uygulamaya alınan Program kapsamında, Teknoloji Geliştirme Projeleri desteğinden yararlanarak prototip geliştirme aşamasını başarı ile tamamlamış firmaların, proje çıktılarının, Ar-Ge çalışmalarını takip eden pazara hazırlık ve ihtiyaçlarının desteklenmesi amaçlanmıştır. Pilot ölçekte yürütülen ve firmaların yoğun talebi ile de Ar-Ge ve Seri Üretim arasındaki teşvik ihtiyacını ortaya koymuş olan bu Programın bir destek modeli olarak ulusal ölçekte bir programa dönüştürülmesi beklenmektedir. **Bu aşamada, Ticarileştirme Desteğimize ilişkin bir başvuru alınmamaktadır.**

3.2.5.4 İleri Teknoloji Projeleri Desteği

2010 yılı sonunda uygulamaya alınan ve Teknoloji Geliştirme Projeleri Desteği ve Ticarileştirme Desteği’mizin hibrit bir modeli olarak tasarlanan Program kapsamında, Vakfımızın belirlediği öncelikli teknoloji alanlarında, ülkemizin ihtiyaçları ile paralel olarak yüksek katma değer ve ileri seviyede yenilik içeren projelerin, Vakfımızın özkaynakları aracılığıyla desteklenmesi öngörülmektedir.

Kaynak; <http://www.ttg.org.tr/tr/ar-ge-proje-destekleri>

4 SONUÇ VE ÖNERİLER

İşgücü, sermaye ve toprak gibi üretim faktörlerinden birisidir. Sürdürülebilir bir büyüme için şarttır. İstihdam, çalışma gücü ve isteğindeki işgücünün üretime katılmasıdır. Ülkelerin üretim gücü, milli geliri, insan kaynaklarının istihdam oranına ve işgücünün verimliliğine bağlıdır.

Üretimin artması, refahın sağlanması ve paylaşılması ancak işgücünün istihdam edilmesiyle mümkündür. Yatırım ve üretim süreci dışında kalan insanların çokluğu ekonomik açıdan bir kayıptır. Bir ülkenin çalışan nüfusunun o ülke için önemi çok büyüktür. Ülkelerin kalkınabilmesi, ekonomik olarak ilerleyebilmesi ülke içinde çalışan sayısının çok olmasıyla mümkündür. Çalışan nüfusun, yani istihdama katılım oranının yüksek olduğu ülkelerin refah seviyesi ekonomik anlamda diğer ülkelere göre çok daha ilerdedir.

İstihdam, ancak girişimciler vasıtasıyla oluşturulup, artırılabilir. Bugün gelişmiş ülkeler ekonomik ve sosyal politikalarını; ekonomiye rekabet gücü kazandıran, yatırım yapan, istihdam oluşturan unsurun girişimci olduğu bilinciyle yapmaktadır. Ülkemizin de dünyadaki değişimin hızına ayak uydurması bakımından bu temele dayalı politikalar izlemesi, güçlü ekonomi ile istihdam artışı ve dolayısıyla toplumsal refah düzeyinin arttırabilmesi için girişimcilik konusuna daha fazla ilgi göstermesi ve girişimciliği desteklemesi gerekir.

Girişimciliğin desteklenmesi potansiyel girişimcilere fırsat yaratılması ve kaynak sağlanması kadar, girişimcilik ruhunun geliştirilmeye çalışılması olarak da algılanmalıdır.

Girişimcilerin kişilik özelliklerini bilmek, bu özelliklerin hangi değişkenlerden etkilendiğini ortaya çıkarmak ve girişimciliğin gelişebilmesi için uygun ortamları yaratmaya çalışmak, girişimciliği desteklemek adına atılacak önemli bir adımdır.

Girişimciliği seçen kişiler sadece kendileri için değil, başkalarına da istihdam imkânı oluşturmaktadır. Girişimciler oluşturdukları yeni işler sayesinde özellikle geri kalmış bölgelerde toplumsal ve ekonomik uyumun güçlenmesine, ekonomik faaliyetlerin canlanmasına katkı sağlarlar. Ayrıca girişimcilik, işgücü piyasasında dışlanmayı önlemenin ve yoksulluğun üstesinden gelmenin alternatif bir yolu olarak da artan bir şekilde uygulanmaktadır.

Yeni oluşmuş bir girişimin ayakta kalarak süreklilik göstermesi yapılan teşviklerin, harcanılan kaynakların sıhhati açısından önemlidir. Bu nedenle yeni girişimler kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları ve meslek odaları tarafından desteklenmelidir. Günlük hayat içerisinde her gün aklında bir iş fikri olan insanlarla karşılaşmak mümkündür. Ancak gerçekte kurulan işlerin sayısı düşünülenlerden çok azdır.

Günümüzde yeni girişimlerin çoğu küçük işletmelerden oluşmaktadır. Sosyal ve ekonomik hayatta ve teknolojiye yaşanan değişim insanların ihtiyaçlarını da etkilemekte ve değiştirmektedir. Yaşanan bu değişime yapıları gereği ancak KOBİ'ler hızlı bir şekilde ayak uydurabilir. Büyük işletmeler yapıları gereği, hızlı bir organizasyon ve üretim değişikliğine gidemezler.

KOBİ'ler ekonomilerde, bağımsız olarak mal ve hizmet üreterek ekonomik hayata katkıda bulundukları gibi, büyük işletmeler için de bir yan sanayi görevi görmekle bu işletmelere katkı sağlamakta, onların daha da büyüyüp gelişmesine yardımcı olabilmektedir.

Türkiye'de de KOBİ'lerin ekonomiye katkıları, işletme oranı, istihdam oranı, yatırımlar içindeki payı gibi ölçütler dikkate alındığında gelişmiş ekonomilerin sahip olduğu değerlere yakındır. TÜİK'in 2016 yılı Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistikleri araştırmasına göre, Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler (KOBİ), 2014 yılında toplam girişim sayısının yüzde 99,8'ini oluşturmuştur. Buna karşılık; istihdamın yüzde 73,5'ini, maaş ve ücretlerin yüzde 54,1'ini, cironun yüzde 62'sini, faktör maliyetiyle katma değer (FMKD) yüzde 53,5'ini ve maddi mallara ilişkin brüt yatırımın ise yüzde 55'ini oluşturmuştur.

Sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçişle birlikte bilgiye daha kolay ve daha hızlı ulaşılmaktadır. Böylelikle girişimciler ürün, hizmet ve bilgi üretiminde yenilikçi yaklaşımlar kullanarak değişimi hızlandırmaktadır. Dolayısıyla girişimcilik ekonomide, yenilik ve bilgi teknolojilerini rekabet edebilmek için kullanarak piyasa sürecine katkıda bulunan ve piyasayı aktif, canlı, geçişken yapan ve sürekli dengeye doğru yöneltmek istikrarı tahsis eden bir özelliğe kavuşturur. Keşif, belirsizlik ve risk gibi içerikleri üzerinde toplayarak ekonomik koordinasyonu sağlar ve piyasa dinamizminin temelini oluşturur. Bu dinamizm çerçevesinde bölgesel, ulusal ve uluslararası gelişime ön ayak olur.

Girişimcilik alanında gerek ülkemizde gerekse dünyada çok sayıda başarı hikâyesine tanık olmak mümkünse de sonu başarısızlık ve hayal kırıklığı ile biten örneklerine de rastlamak mümkündür. Girişimcilerin başarısızlığına neden olan en önemli hatalar; taklit, yanlış işe girmek, yetersiz sermaye, yüksek maliyet, yanlış yönetim, hedefsizlik, hatalı istihdam, gereksiz korkaklık veya cesaret, bilgi ve teknolojiye uzak durmak olarak sıralanabilir. Bunların yanında ayrıca; personele karşı açık olmamak, müşteriye yeteri kadar tanımamak, finansman ve yönetiminde amatörlük, müşteri sayısını artıramamak, değişimin gerisinde kalmak, büyüme yönetimini yapamamak ve ölçsüz büyüme başarısız girişimciliğin başlıca nedenlerindendir.¹⁴⁸

¹⁴⁸ www.meb.gov.tr "Girişimcilik Ders Notları"

FAYDALANILAN KAYNAKLAR

KOBİ Stratejisi ve Eylem Planı 2015-2018

TÜİK İşgücü İstatistikleri 2013-2014-2016-2017

TÜİK Temel Göstergeler, Sanayi 2016

KOSGEB Girişimcilik Stratejisi ve Eylem Planı 2015-2018

Onuncu Kalkınma Planı

İŞKUR Faaliyet Raporları 2014-2015-2016-2017

www.iskur.gov.tr İstatistik Verileri

Dirik, Nuriye; Türkiye’de Kadın İstihdamının Önündeki Engellerin Aşılmasında Girişimciliğin Önemi Ve Kamu İstihdam Kurumlarının Rolü Uzmanlık Tezi, 2016, İŞKUR, Ankara

Yıldız, Ramazan: Türkiye Ekonomisinde İşsizliğin Eğitim Ve Yatırım Harcamaları Açısından İncelenmesi Yüksek Lisans Tezi, 2010, S.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya

Uludağ, Emrullah: Genç İstihdamını Artırmada Girişimcilik: Çeşitli Ülke Uygulamaları ve İŞKUR’un Rolü Uzmanlık Tezi, 2014, İŞKUR, Ankara

Ankara Üniversitesi SBF. Makro-Mikro İktisat Ders Notları, 1995

www.meb.gov.tr Açık Öğretim Lisesi Ders Notları

www.aofozetleri.com

Önce, Asım Günal; Marangoz, Mehmet; Erboy, Candidate Nedret; Ekonomik Büyüme ve Kalkınmada Girişimciliğin Rolü ve Önemi, 2014

<http://hbogm.meb.gov.tr/aol/kitaplar/aol/2014/girisimcilik1/unite2.pdf>

Bozkurt, Ö. Kalkan, A., Koyuncu, O. ve Alparslan, A.M. 2012. “Türkiye’de Girişimciliğin Gelişimi: Girişimciler Üzerinde Nitel Bir Araştırma”, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Yıl: 2012/1, Sayı:15.

Çakmak, E. ve Gümüş, S. 2005. “Türkiye’de Beşeri Sermaye ve Ekonomik Büyüme: Ekonometrik Bir Analiz”, Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, Sayfa:60-72.

Türkiye Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi ve Eylem Planı -2014

Ihan, S. 2004. “Girişimcilik Ve Sosyo-Ekonomik Süreçteki Rolü”, Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları, <http://web.firat.edu.tr/daum/docs/31/13%20Giri%C5%9Fimcilik>, 02.02.2014.

Pişkinsüt, E. 2011. “Girişimciliğin Türkiye’deki Ekonomik Kalkınmaya Etkileri: Kobi Örneği”, Sosyoloji Araştırmaları Dergisi, Cilt: 14 Sayı: 2 - Güz 2011.

İslamoğlu, Emel; Namal, Kaan Mete; Köleoğlu, Yunus; Bir Aktif İstihdam Politikası Aracı Olarak Girişimcilik Programlarının Etkinliği: “KOSGEB Yeni Girişimcilik Destek Programı Örneği” Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi Cilt 5, Sayı 8, 2014

Güner, Hasan; Korkmaz, Adem;" İstihdamın Arttırılmasında Girişimciliğin Önemi: Girişimcilik Destekleme Modeli Olarak İŞGEM'LER" Çalışma İlişkileri Dergisi, Temmuz 2011, Cilt 2, Sayı 1, Sayfa: 42-65

GEM 2013. "Global Entrepreneurship Monitor 2013 Global Report", <http://www.gemconsortium.org/docs/3106/gem-2013-global-report>, 15.03.2014.

İraz, R. 2005. "Yaratıcılık ve Yenilik Bağlamında Girişimcilik ve Kobi'ler", Konya, Çizgi Kitabevi.

Yalçıntaş, M. 2010. "Çağımızda Girişimcilik", Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, Cilt:5, Sayı:1.

Bayraktaroğlu, Serkan; "Girişimcilik Ders Notları" Sakarya Üniversitesi İİBF.

Marangoz, M. 2008. Girişimcilik, Pozitif Matbaacılık, Ankara

Marangoz, M. 2012. Girişimcilik, Beta Yayınları, İstanbul

Ulusal İstihdam Stratejisi (2014-2023)

Orta Vadeli Program (2017-2019)

www.tuyad.org.tr

Doç. Dr. Öztürk, İbrahim, Girişimcilik Raporu, 2008

TÜGİAD, Türkiye Genç İşadamları Derneği, "Ekonomik Kalkınmada Girişimciliğin Önemi ve Değişen Girişimcilik Nitelikleri", 1993